

بانک

د افغانستان بانک میاشتی

د یارلسم کال، یوسلو نهمه څلویښتمه کچه د ۱۳۹۸ کال د لړم میاشت

تکمیل موفقانه اهداف مقدری برنامه تسهیل تمديد کريدت

هموطنان گرامی!

پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است! به همین منظور، از همه افغانها تقاضا بعمل میآید تا در خرید و فروش و معاملات اقتصادی از پول افغانی استفاده نمایند.

د افغانستان بانک خبرتیا!

د مخکینې خبرتیا په تعقیب، د افغانستان بانک یو ځل بیا درنو هېوادوالو ته خبر ورکوي چې په مرکز او یو شمېر ولایتونو کې ځینې وګړي لا هم د فورکس د آنلاین سوداګرۍ په نوم مالي معاملې ترسره کوي. د افغانستان بانک تر اوسه هیڅ وګړي یا شرکت ته د فورکس آنلاین فعالیتونو جواز صادر کړی نه دی او په دې برخه کې ټول فعالیتونه غیرقانوني دي. له کومه چې د دغو وګړو او شرکتونو سره معاملې به خطر نه دي او د هېوادوالو لپاره مالي زیانونه رامنځ ته کوي، له درنو هېوادوالو څخه په کلکه غوښتنه کوو چې د دا شان وګړو او شرکتونو سره له معاملو څخه ډډه وکړي.

د افغانستان بانک په هڅه کې دی چې هغه وګړي چې دا شان فعالیتونه ترسره کوي، وپېژني او عدلي او قضایي ارګانونو ته یې معرفي کړي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: حسیب الله نوری و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې گڼې مطالب

تکمیل موفقانه اهداف مقداری برنامه تسهیل تمديد کريدت

د افغانستان بانک تفاهم نامه همکاری تبادل اطلاعات را با لوی څارنوالی، عقد نمود

هیئت رهبری د افغانستان بانک با نمایندگان مرکز علمی ISRA تدویر جلسه نمود

د بانکوالی په برخه کې د آسانتیاوو د رامنځته کولو په اړه غونډه

د سوداگریزو بانکونو له استازو سره غونډه

په برېښنايي ډول مالي خدمتونو ته د لاسرسی په اړه د همغږی او همکاری غونډه

برگزاری ورکشاپ آموزشی برای محصلین اقتصاد پوهنتون امریکائی افغانستان

نقش کلیدی بانکها در رشد اقتصاد

د نړۍ ۲۰ شتمن بانکونه

د نړۍ لس ارزښت لرونکي اسعار کوم دي؟

فېسبوک د ۲۰۲۰ زېږدیز کال په نیمایي کې ډیجیټلي پیسې په لاره اچوي

د افغانستان بانک عملیاتي کړنوته ځغلنده کتنه

اقتصادي خبرونه

عصر کنونی و شناسایی انواع خطرات اقتصادی

د اوبو مدیریت او د هغې گټې

نکات چند پیرامون بهبود اقتصاد کشور

سرمایه گذاری روی معدن کرومیت و نتایج آن برای کشور

مختصری پیرامون اقتصاد صحت و سلامت

کورنیو باغچو له ۶۰ زروزیاتي دندې زېږولې دي

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسنده گان آن بر می گردد.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

تکمیل موفقانه اهداف مقداری برنامۀ تسهیل تمديد كريدت

د افغانستان بانک همواره در تطبيق برنامه های اقتصادی طبق معیارهای جهانی و خواست سازمان های پولی بین المللی بخصوص صندوق بین المللی پول موفقانه عمل نموده است تا به اعتبار و اعتماد نظام بانکی کشور بی افزایش که می توان از ششمین و آخرین برنامه تسهیل تمديد كريدت ECF که آنرا در این اواخر موفقانه به پایه اكمال رسانیده است، یادآوری کرد.

پائین نگهداشتن نرخ تورم در کشور، ثبات نسبی پول افغانی در برابر دالر امریکائی با وجود چالش های داخلی و منطقوی، پائین بودن شاخص های پولی (پول در گردش و پایه پولی) نسبت به سقف از قبل تعیین شده و افزایش ذخایر خالص ارزی کشور نسبت به هدف تعیین شده از دستاورد هایست که د افغانستان بانک در شرایط دشوار و چالش برانگیز سیاسی طبق اهداف از قبل تعیین شده صندوق بین المللی پول به آنها نایل گردیده است.

تطبيق این چنین برنامه ها به اعتبار د افغانستان بانک و در کُل به اعتبار افغانستان در منطقه و جهان بیشتر از پیش افزوده و سبب می گردد تا سازمان های پولی و جامعه جهانی به افغانستان توجه بیشتر مبدول نموده و در سایر عرصه ها بخصوص بخش اقتصاد این کشور را یاری و کمک مالی نمایند.

با تطبيق موفقانه برنامه تسهیل تمديد كريدت نه تنها اینکه از د افغانستان بانک و در کُل از افغانستان ستایش بعمل آمد، بلکه توقع می رود که صندوق بین المللی پول بر علاوه اعطای ۲۷ میلیون SDR که معادل به ۳۷ میلیون دالر می شود، کمک های دیگری را برای بهبود اقتصاد نوپای افغانستان در نظر بگیرد.

د افغانستان بانک تفاهم نامه همکاری تبادل اطلاعات را با لوی څارنوالی عقد نمود

کابل، ۹ عقرب ۱۳۹۸- د افغانستان بانک تفاهم نامه همکاری تبادل اطلاعات مالی را در امر مبارزه با پولشویی و تمویل تروریزم با اداره محترم لوی څارنوالی جمهوری اسلامی افغانستان، به امضا رساند.

محترم واحد الله نوشیر سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک در این جلسه که در سالون کنفرانس های د افغانستان بانک برگزار گردیده بود، روی ارزش و ماهیت این توافق صحبت نموده افزود که این توافق نامه در امر مبارزه با پولشویی، تمویل تروریزم و مبارزه با سایر جرایم نهایت مهم میباشد.

در همین حال، محترم خواجه عبدالحق

احمدی، معاون لوی څارنوالی در امر مبارزه با فساد نیز از امضای این توافقنامه به عنوان یک دست آورد مهم در راستای تشریک اطلاعات و معلومات فی میان د افغانستان بانک و اداره لوی څارنوالی یاد کرده افزود که هرچند د افغانستان بانک و لوی څارنوالی قبل از این نیز در این زمینه همکاری داشته اند، اما امضای چنین توافقی باعث تقویت بیشتر همکاری بین جانین میگردد.

وی در ادامه گفت که لوی څارنوالی جمهوری اسلامی افغانستان توافق نامه های مشابه را با چندین نهاد دیگر نیز به امضا رسانیده است که ما شاهد دستاورد

های مهم بوده ایم.

لازم به ذکر است که در این جلسه نثاراحمد یوسفزی آمر عمومی مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی د افغانستان بانک روی ماهیت تفاهم نامه روشنایی انداخته و جزئیات را در اختیار شرکت کنندگان این کنفرانس قرار داد.

وی افزود که با امضای این توافق نامه با اداره لوی څارنوالی همکاری های تخنیکي بیشتر گردیده و با جرایم پولشویی، تمویل تروریزم و سایر جرایم مالی مبارزه خواهد شد.

د بانکوالۍ په برخه کې د آسانتياوو د رامنځته کولو په اړه غونډه

کابل د ۱۳۹۸ کال د لړم ۴ مه - د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشېر په مشرۍ د سوداګريزو بانکونو له استازو سره غونډه جوړه شوه.

د دې غونډې په پيل کې د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشېر د امريکا متحدو ايالاتو ته د خپل سفر په اړه لنډ معلومات ورکړل او يادونه يې وکړه چې د افغانستان بانک د پيسو له نړيوال صندوق سره ګډ اقتصادي پروګرام په برياليتوب سره بشپړ کړي. نوموړي د کريډټ د غځولو د اسانتياوو پروګرام (ECF) بشپړ بدل يوه لويه لاسته راوړنه ياده کړه.

تر هغې وروسته د سوداګريزو بانکونو له استازو سره د پوښوونو د ورکړې د حسابونو د پاکولو، د افغانستان بانک له لوري د بانکي سکتور په برخه کې د مقرراتو د رامنځته کولو، په بانکي څانګو کې د لږ زياتو آسانتياوو په رامنځته کولو او يو شمېر نورو موضوع ګانو په اړه خبرې وشوې.

په ياده غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشېر او د دې بانک اړوندو مسئولينو د غونډې د ګډونوالو نظرونه واورېدل او د اړوندو موضوعاتو په اړه يې له دوی سره بحث وکړ.

ښاغلي نوشېر زياته کړه چې د افغانستان بانک به د شتو قوانينو او مقرراتو په چوکاټ کې د چارو د لږ ښه والي

لپاره ګامونه پورته کړي.

هيئت رهبري د افغانستان بانک با نمايندگان مرکز علمي ISRA تدوير جلسه نمود

کابل، ۱۲ عقرب - محترم واحدالله نوشير سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک با نمايندگان مرکز علمي ISRA پيرامون طرح و تدوين قانون و مقررہ صکوک ديدار نمود.

طی این جلسه محترم واحدالله نوشير و آمرين آمریت های مختلف د افغانستان بانک پيرامون مقررہ و قانون صکوک ديدگاه ها و نظريات خود را با مرکز علمي ISRA در میان گذاشته و پيرامون موضوعات مشخص تبادل ديدگاه نمودند.

نمايندگان مرکز علمي ISRA توسط حکومت افغانستان از کشور ماليزيا جهت همکاری در راستای قانون و مقررہ های صکوک دعوت گرديده اند. افغانستان هنوز قوانين و مقررات صکوک را در اختيار ندارد و انتظار می رود نمايندگان این مرکز در ايجاد این قانون و مقررات نقش مثبتی داشته باشند.

(ISRA) مرکز اکادميک بانکداری اسلامی پيشرو در جهان میباشد که تا اکنون دستاوردهای بسياری در این زمينه داشته است.

بايد گفت که این مرکز پيش از این نیز برای شماری از ادارات مختلف جهان قوانين و مقررات مشابه را در این زمينه تهيه کرده است.

ناگفته نماند که مرکز اکادميک (ISRA) در بخش بانکداری اسلامی

توسط بانک مرکزی کشور ماليزيا در سال ۲۰۰۸ ايجاد گرديده است.

د سوداگریزو بانکونو له استازو سره غونډه

پورونو د ورکړې په برخه کې د زیاتو آسانتیاوو په رامنځته کولو ټینګار وکړ. باید وویل شي چې په دې غونډه کې د سوداگریزو بانکونو استازو هم په دې برخه کې د غوره خدمتونو د وړاندې کولو ژمنه وکړه او یادونه یې وکړه چې دوی به هغه کسانو ته چې غوره اقتصادي پلانونه ولري د پورونو په ورکړه کې لا زیاتي آسانتیاوې رامنځته کړي.

موضوعگانو په اړه خبرې وشوې. د دې غونډې په ترڅ کې ښاغلي واحدالله نوشېر د پورونو د ورکړې په برخه کې د قانون په رڼا کې د لا زیاتو آسانتیاوو په رامنځته کولو ټینګار وکړ. پاتې دې نه وي چې په دې غونډه کې افغان سوداګرې آغلې مرضیه حفیظي هم ګډون کړی ؤ، نوموړي د افغان ښځینه سوداګرو لپاره د بانکونو له لوري د

کابل، ۱۳۹۸ کال د لړم ۱۹ مه - د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشېر په مشرۍ د سوداګریزو بانکونو له استازو سره غونډه جوړه شوه. په دې غونډه کې د بانکونو له لوري د پورونو د ورکړې په برخه کې د ګټې په کچه، تضمین او د پورونو د ورکړې په څرنګوالي او د یو شمېر نورو

په برېښنايي ډول مالي خدمتونو ته د لاسرسي په اړه د همغږۍ او همکارۍ غونډه

کابل، ۱۳۹۸ کال د لړم ۲۷ مه - د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستيال ښاغلي واحدالله نوشېر په مشرۍ د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظيم ادارې (اترا) له استازو سره په برېښنايي ډول مالي خدمتونو ته د لاسرسي په اړه د همغږۍ او همکارۍ غونډه جوړه شوه.

په دغه غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست ښاغلي واحدالله نوشېر په برېښنايي ډول مالي خدمتونو ته د لاسرسي په ارزښت خبرې وکړې او څرگنده يې کړه چې دې خدمتونو ته د لاسرسي لپاره دې د افغانستان بانک او د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظيم له ادارې سره يوه ګډه کمېټه رامنځته شي چې ياده کمېټه په برېښنايي ډول مالي خدمتونو ته د لاسرسي په برخه کې خپلې تخنیکي مشورې له اړوندو ادارو سره شريکې کړي، ترڅو په دې برخه کې د لا زياتې همغږۍ او همکارۍ لپاره زمينه برابره شي.

ګډې کمېټې په رامنځته کېدلو سره به د يادو ادارو ترمنځ په چارو کې لا زياته همغږي رامنځته شي او چارې به په پوره ډاډ سره مخته لاړې شي.

باید يادونه وشي چې په دې غونډه کې د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظيم ادارې د استازو له لوري د همکاريو د څرنگوالي او په چارو کې د دواړو ادارو د همغږۍ په اړه يو معلوماتي پريزنټيشن هم وړاندې شو.

په ياده غونډه کې چې د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظيم ادارې (اترا) مالي او اداري مرستيال ښاغلي سيد بلال هاشمي هم ګډون درلود، په دې برخه کې د افغانستان بانک له مرستو مننه وکړه او د ښاغلي نوشېر د خبرو په ملاتړ يې د افغانستان بانک او د افغانستان د مخابراتي خدمتونو د تنظيم ادارې ترمنځ د ګډې کمېټې له رامنځته کولو هرکلی وکړ. ښاغلي هاشمي هيله وښوده چې د دې

برگزاری ورکشاپ آموزشی برای محصلین اقتصاد پوهنتون امریکائی افغانستان

اقتصادی کشور و منطقه، برآورد تورم، سنجش رشد محصولات ناخالص داخلی، بیلانسی تادیات و سایر وظایف مرتبط به آمریت عمومی سیاست پولی تماس گرفت.

محترم جمال صحبت های خود را با برشمردن تعداد چالش ها فرا راه تطبیق سیاست پولی در کشور پایان داد.

سپس محترم سید محسن سادات معاون آمر عمومی نظارت امور مالی د افغانستان بانک در زمینه اهداف و وظایف نظارت امور مالی صحبت نموده معلومات مفصلی را در زمینه ثبات مالی با اشتراک کننده گان این ورکشاپ در میان گذاشت.

محترم سادات در قسمت نقش قانونگذار و نظارت گر د افغانستان بانک نیز روشنی انداخته و نحو نظارت از بانکها را با درجه بندی "بانک خوب" و "بانک بد" واضح ساخت.

این ورکشاپ با اهدای لوح تقدیر از د افغانستان بانک مبنی بر راه اندازی چنین برنامه های مؤثر و توزیع تصدیق نامه به اشتراک کننده گان پایان یافت. ●

متعاقباً، محترم واحد الله نوشیر سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک صحبت نموده گفت که راه اندازی چنین ورکشاپ ها جزوی همکاری های اکادمیک بانک با پوهنتون های کشور است که محصلین محترم با اشتراک در این ورکشاپ ها نحو اجراءات بانک مرکزی در قبال تطبیق سیاست پولی، نظارت از سکتور مالی و وظایف منحصر به بانک مرکزی را می آموزند.

محترم نوشیر در قسمت دیگر از صحبت های خود روی تلاش های د افغانستان بانک برای تسهیل دسترسی مردم به خدمات بانکی صحبت نموده گفت که د افغانستان بانک در زمینه تسهیل دسترسی مردم به خدمات مالی و بانکی قوانین مرتبط را مرور و تعدیلات لازم را بخصوص در قسمت تضمین های بانکی بمیان آورده تا زمینه را برای دسترسی مردم به قرضه و سایر خدمات نظام بانکی فراهم نماید. در ادامه، محترم نایب خان جمال آمر عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک طی پرزنتیشنی در زمینه طرح و تطبیق سیاست پولی صحبت نموده و روی چگونگی تحلیل وضعیت

کابل، ۲۷ عقرب ۱۳۹۸- د افغانستان بانک به سلسله برنامه های آموزشی برای محصلین رشته های اقتصاد، مالی و بانکی پوهنتون های کشور، این بار برنامه آموزشی را در زمینه اهداف، وظایف و سیاست های کلی بانک برای محصلین اقتصاد پوهنتون امریکائی واحد افغانستان برگزار کرد.

در ابتدا محترم دیوید سدنی رئیس پوهنتون امریکائی افغانستان ضمن خوش آمدید گوئی هیئت د افغانستان بانک به پوهنتون امریکائی روی اهمیت برگزاری چنین ورکشاپ ها صحبت نموده افزود که ممنون د افغانستان بانک هستیم که فرصت گذاشتند و چنین برنامه مؤثر را برای محصلین ما مد نظر گرفتند.

او از تلاش های د افغانستان بانک در زمینه ثبات قیم، نرخ برابری افغانی در برابر اسعار و استحکام نظام مالی کشور نیز به خوبی یادآوری نموده، اظهار داشت که د افغانستان بانک طی سالهای گذشته با وصف چالش های زیاد، توانسته است به دستاورد های قابل ملاحظه ای دست یازد.

نقش کلیدی بانک‌ها در رشد اقتصاد

به درستی ایفا کنند.

بانک‌ها به طور کُل نقش بازار پولی را ایفاء کرده و از این طریق تأمین نقدینگی برای واحدهای تولیدی و صنعتی و رفع نیازهای خُرد مالی مردم صورت می‌گیرد.

نقش بانک‌ها در رونق تولیدات داخلی

نقش کلیدی بانک‌ها در تسریع شکوفایی اقتصادی و حمایت از رونق تولیدات داخلی یک امر انکار ناپذیر است.

بانک‌ها به منظور رونق تولیدات داخلی همانند خون در بدن انسان نقش کلیدی ایفا می‌کنند و به هر میزانی که این نقش پررنگ‌تر و سیستماتیک‌تر شود، رونق تولیدات به شیوه‌ی درست و بنیادی بهبود می‌یابد. در واقع بانک‌ها، مراکز و مؤسساتی اند که سپرده‌های عموم مردم را به عنوان ودیعه دریافت کرده و آن را به سمت چرخه‌های تولیدی و صنعتی هدایت می‌کنند.

بدون شک که غفلت در رونق تولیدات داخلی، هزینه‌های سنگینی را به مردم و کشور تحمیل خواهند کرد. با روی کار آمدن دوره نوین در کشور، در راستای حمایت و رونق تولیدات داخلی توجه صورت گرفته است، اما این توجه به تولیدات داخلی به این اندازه بسنده نبوده و این مسئله به توجه بیشتر نیاز دارد تا باعث رشد اقتصادی کشور گردد.

بانک‌ها با اعطای قرضه‌ها به شرکت‌های تولیدی زمینه را برای رونق تولیدات داخلی فراهم نموده و در بهبود وضعیت اقتصاد کشور نقش اساسی بازی می‌کنند. در این میان، از یک طرف زمینه کار را برای متقاضیان در بازارهای داخلی فراهم نموده و از طرف دیگر با به دوران انداختن سرمایه در داخل مارکیت، شهروندان کشور به صورت مستقیم و غیرمستقیم از آن نفع می‌برند.

نقش بانک‌ها در جذب سرمایه‌گذاری

در عصر کنونی، سرمایه‌گذاری بانک‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی در حقیقت رهگشا، مشاور حرفوی و متخصص افزایش منابع مالی شرکت‌ها و جمع‌آوری و تبادل اطلاعات لازم برای مشتریان عنوان می‌شود. از این رو بانک‌ها در موضوعات استراتژیک از قبیل توسعه، جذب مشارکت، انتشار و فروش سهام، ادغام، انتقال و تبدیل مؤسسات اقتصادی، تملک و سایر معاملات ذیربط از مراکز مهم و تخصصی مشوره‌دهی به شمار می‌روند.

«

غلام‌حسن زاهدی

مدیر عمومی روابط فرهنگی پوهنتون

پولی‌تخنیک کابل

بانک‌ها از مؤثرترین پدیده‌های اند که برای بهبود زندگی و تغییرات اساسی امور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و سایر بخش‌ها مصروف فعالیت اند. امروز دانشمندان بانک‌ها را ستون فقرات و شاه‌کلید رشد و توسعه اقتصاد قلم‌داد می‌نمایند و نقش آنها در همه امور اقتصادی و سایر موارد باگذشت هر روز برجسته‌تر و پُررنگ‌تر می‌شود.

به طور کُل نقش بانک‌ها در اقتصاد کشور و تأمین نیازهای مالی برای واحدهای تولیدی و تجاری برجسته است. بانک‌ها از یک طرف سرمایه‌های خُرد را جذب کرده و از طرف دیگر در قالب تسهیلات به واحدهای تولیدی و صنعتی خدمات ارائه می‌نمایند که این امر باعث تقویت آن‌ها شده و در نتیجه واحدهای تولیدی می‌توانند نقش خود را در اقتصاد ملی

بانکي در بخش های اقتصادی تأثیرات عمیق روی اشتغال‌زایی از خود به جا گذاشته است. در واقع آن چه مهم است کارآمدی این نوع تسهیلات بانکی در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید است.

در مجموع تسهیلات بانکی در تمام بخش‌ها و به ویژه در بخش‌های صنعت و معدن، تجارت و خدمات و زراعت مفید بوده که در ایجاد شغل و کار، مؤثر واقع شده است. امید می‌رود تمام نهادها، بخش‌ها و گروه‌های ذیربط و کلیه آحاد جامعه به سهم خود، برای توسعه تولیدی و صنعتی کشور تلاش کنند و در چنین شرایطی بخش قابل توجهی از سرمایه‌های عموم مردم به بخش‌های مولد سوق پیدا می‌کند.

نتیجه‌گیری

بانک‌ها به مثابه خون در بدن انسان، وظایف سنگین را در رونق معاملات تجاری، اقتصادی و سایر موارد انجام می‌دهند. نیاز دیده می‌شود تا مسئولان ذیربط کشور سیاست‌های کارشناسانه و معقولانه را روی دست گیرند تا از ظرفیت‌های موجود بانکی برای تغییرات بنیادی اقتصادی کشور استفاده بهینه صورت گیرد.

به صورت کلی، نقش کلیدی بانک‌ها روی اقتصاد کشور در نکات ذیل خلاصه می‌شود:

- اقتصاد فکتورهای زیادی دارد و بانک‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل رشد اقتصاد به شمار می‌روند.
- بانک‌ها ستون فقرات اقتصاد بوده و باید به صورت درست مدیریت شوند.
- بانک‌ها وظایف سنگین و اساسی را در رشد و توسعه اقتصاد کشور ایفا می‌کنند و لازم است به طور سیستماتیک و نظام‌مند حرکت نمایند.
- بانک‌ها در زمینه جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی مؤثر عمل می‌کنند، به شرطی که براساس اصول و مقررات استوار باشند.
- بانک‌ها در اشتغال‌زایی حرف اول را می‌زنند و با اعطای قرضه‌های مختلف زمینه کارآفرینی را فراهم می‌نمایند.
- بانک‌ها یکی از حامیان اصلی صنایع داخلی بوده و در رونق آن از هر عامل اقتصادی دیگر نقش برانزده‌تر دارند.

منابع:

1. مقاله نقش توزیع تسهیلات اعطایی بانک‌ها در رشد اقتصاد، نویسنده طاهر پور ۱۳۹۷
2. مقاله نقش بانک‌ها در توسعه اقتصاد و تجارت، نویسنده برات محمدی ۱۳۹۲.
3. سایت دویچه وله فارسی آلمان <https://www.dw.com>
4. <https://www.smtnews.ir>

بحث‌های پرداخت و دریافت و انجام حواله جات بین‌المللی و مهم‌ترین آن‌ها در فعالیت‌های مالی بین‌المللی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، تأمین مالی خارجی و سرمایه‌گذاری روی فعالیت‌های زیربنایی و توسعه اقتصادی است که در هر کشوری مورد توجه نظام بانکی قرار دارد و بانک‌های ما نیز باید در این راستا عملکرد خویش را بیشتر از پیش تقویه بخشیده و به رتبه اعتباری خود بی‌افزایند.

بدون شک، وقتی بانک‌های کشور از اعتبار بالای برخوردار باشند، به یقین می‌توانند در جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی نقش مهم بازی نمایند.

تأثیر گذاری تسهیلات بانکی بر اشتغال‌زایی

اساساً فلسفه وجودی بانک‌ها راه‌اندازی تولید و اشتغال‌زایی است. اگر تولید نباشد، هیچ عمل اقتصادی پایداری صورت نخواهد گرفت و بدون شک تسهیلات بانکی زمینه را برای اشتغال‌زایی در جامعه فراهم می‌نماید.

نقش بانک‌ها حمایت از تولید و اشتغال است. بانک‌ها می‌توانند به عنوان مشارکت در امر تولید و اشتغال‌زایی، از جهت حمایتی وارد شوند. مشارکت به این معنا نیست که خودشان سرمایه‌گذاری کنند، در واقع مشارکت به این معنا است که در کنار سایر کسانی که آماده سرمایه‌گذاری هستند، تسهیلات را آماده کرده و از این طریق در اشتغال‌زایی برای شهروندان کشور نقش اساسی ایفاء نمایند.

با توجه به گسترش فعالیت‌های نظام بانکی کشور در سال‌های اخیر و هم‌چنین افزایش تسهیلات و خدمات بانک‌ها، عملکرد سیستم

د نړۍ ۲۰ شتمن بانکونه

سربېره په بهرنيو هېوادونو کې هم نږدې ۲۴ زره استازولۍ لري. د چين د کرنيز بانک د وروستيو معلوماتو پر بنسټ د دې بانک ټوله شتمني ۳۲۳۵ ميليارده ډالرو ته رسېږي چې په بازار کې يې ۱۹۰ ميليارده ډالر پانگه اچونه کړې ده.

۴. د چين (BC Ltd) بانک:

د چين دا بانک د دغه هېواد د پخوانيو او معتبرو بانکونو څخه دی. یاد بانک په ۱۹۱۲ زېږديز کال کې رامنځته شوی دی چې لاهم د ملي بانکدارۍ د سکتور رهبري پر غاړه لري.

د دې بانک ۷۰ سلنه برخه د دولت ونډه ده او د نړۍ په ۲۰ هېوادونو کې استازولۍ لري. د دې بانک د وروستيو معلوماتو پر بنسټ د دوی شتمني ۲۹۹۱ ميليارده ډالرو ته رسېږي او په بازار کې يې ۱۶۲ ميليارده ډالره پانگه اچونه کړې ده.

۵. د ميتسو بيشي يو اف جي مالي ډله (MUFG) يا د جاپان ستر بانک:

دا بانک چې په جاپان کې دی، ۲۷۰۰ ميليارده ډالر شتمني لري چې د دې هېواد له غوره بانکونو شمېرل کېږي. د دې بانک څانگې د نړۍ په شاوخوا ۴۰ هېوادونو کې فعالې دي.

دا بانک په ۲۰۰۵ زېږديز کال کې د جاپان د هېواد د دوو لويو بانکونو له يو ځای کېدو وروسته رامنځته شو چې مرکزي دفتر يې د دې هېواد په اوساکا ښار کې دی.

۶. د امريکا جي پي مارگن چيس (JPMorgan Chase) بانک:

دا د امريکا د متحده ايالاتو له نامتو او مشهورو بانکونو څخه شمېرل کېږي. دا بانک په ۲۰۰۰ زېږديز کال کې د دې هېواد د څو لويو بانکو له يو ځای کېدو رامنځته شو.

جې پي مارگن چې د نيويارک په منهن کې دی، دا د نړۍ تر ټولو لوی بانک دی چې زياته پانگه اچونه يې کړې ده.

د دې بانک شتمني ۲۵۳۳ ميليارده ډالرو ته رسېږي او په بازار کې يې ۳۳۲.۲۴ ميليارده ډالره پانگه اچونه کړې ده.

۷. د لندن ايچ ايس بي سي (HSBC Holdings plc) بانک:

د لندن د ايچ ايس بي سي بانک د اروپا د لويو بانکونو له ډلې دی چې شاوخوا ۲۵۰۰ ميليارده ډالر شتمني لري.

د دې بانک د جوړېدو موخه د اروپا او چين تر منځ د اسعارو د

دا چې دا بانکونه کوم دي او څومره شتمني لري په اړه يې معلومات په لاندې توگه وړاندې کېږي:

۱. د چين صنعتي او سوداگريز (ICBC) بانک:

دا د نړۍ تر ټولو لوی او بډايه بانک دی چې د دې هېواد د بانکونو (۵/۱) برخه په خپل کنټرول کې لري. د آی سي بي سي د وروستيو معلوماتو له مخې، دا بانک اوس مهال ۴،۰۰۹ ميليارده ډالر شتمني لري چې په نړيوال بازار کې يې ۲۳۸ ميليارده ډالر پانگه اچونه کړې ده.

دا بانک په ۱۹۸۴ ميلادي کال کې رامنځته شوی او دا مهال په کې ۴۶۰،۰۰۰ کسان پر دندو بوخت دي. د آی سي بي سي مرکزي دفتر د چين هېواد په پيکينگ ښار کې موقعيت لري چې د دې بانک له ۷۰ سلنې زياته برخه د دولت ملکيت دی.

۲. د چين د ودانيزو چارو (CCB) بانک:

دا د نړۍ دويم لوی بانک دی چې په ۱۹۵۴ زېږديز کال کې د چين په هېواد کې جوړ شوی دی.

د سي سي بي بانک د وروستيو معلوماتو پر بنسټ د دې بانک ټوله شتمني ۳۴۰۰ ميليارده ډالرو ته رسېږي او دا مهال يې په نړيوال بازار کې شاوخوا ۲۰۰ ميليارده ډالر پانگه اچونه کړې ده.

معلومات ښيي چې دا بانک په لومړي سر کې يوازې د حکومتي تبادلو لپاره رامنځته شوی ؤ چې وروسته بيا په سوداگريز بانک بدل شو.

دا بانک د ټولې نړۍ په کچه تر ۱۴ زره زياتې استازولۍ لري چې په کې تر ۳۷۰،۰۰۰ زيات کارکوونکي په دندو بوخت دي.

۳. د چين کرنيز (ABoC) بانک:

د چين کرنيز بانک په ۱۹۵۱ زېږديز کال کې د ماو زېډونگ له خوا د کرنې د پرمختگ په موخه له کروندگرو او کارگرو سره د مرستې لپاره رامنځته شو، دا بانک اوسمهال نږدې د نړۍ په ټولو هېوادونو کې سوداگريزې راکړې ورکړې لري.

د دې بانک، مرکزي دفتر په پيکينگ کې دی چې پر دغه هېواد

بانک دی چې په نړۍ کې ديارلسم لوی بانک گڼل کېږي، دا مهال يې شتمني ۱۸۴۲ ميلياردو ډالرو ته رسېږي.

۱۴. د جاپان د سمیتومو میتسوئی مالي ډله (Sumitomo Mitsui Financial Group) بانک: د جاپان دې بانک په نړۍ کې د خوارلسم لوی بانک نوم خپل کړی دی، د دې بانک ټوله شتمني ۱۷۷۵ ميلياردو ډالرو ته رسېږي.

۱۵. د جرمني دوېچه (Deutsche Bank) بانک: د جرمني د دې بانک ټوله شتمني ۱۷۶۵ ميلياردو ډالرو ته رسېږي او يادې شتمني دې بانک ته په نړيواله کچه د لویو بانکونو په ليکه کې پنځه لسم ځای ورکړی دی.

۱۶. د هسپانيې د بانکو سنتنډر (Banco Santander) بانک: د هسپانيا د هېواد د دغه بانک ټوله شتمني ۱۷۳۶ ميلياردو ډالرو ته رسېږي او دې شتمني ياد بانک د بانکوالی په ليکه کې ۱۶ مقام کې درولی دی.

۱۷. د جاپان د ميزو مالي ډله (Mizuho Financial Group) بانک: د جاپان هېواد د دغه بانک ټوله شتمني دا مهال ۱۷۱۵ ميليارد ډالرو ته رسېږي.

۱۸. د انگلينډ د بارکلیز (Barclays) بانک: د دې بانک ټوله شتمني ۱۵۳۲ ميليارد ډالره ده.

۱۹. د فرانسې د سوسایتي جينرال (Societe Generale) بانک: د فرانسې هېواد دې بانک د نړۍ د لویو بانکونو په ليکه کې ۱۹ ځای خپل کړی دی، د دې بانک ټوله شتمني ۱۵۳۱ ميليارد ډالره ده.

۲۰. د فرانسې د بي بي سي اي گروپ (Groupe BPCE) بانک: دا هم د فرانسې پر هېواد پورې تړلی بانک دی چې ټوله شتمني يې ۱۵۱۲ ميليارد ډالره ښودل شوې ده. ●
سرچينه:

۱- فيکسی ويبپاڼه/ د نړۍ ۲۰ لوی بانکونه

TOP 20 Largest World Banks in 2019 by Total Assets

<https://fxssi.com/top-20-largest-world-banks-in-current-year>

The largest banks in the world -۲

<https://www.bankrate.com/finance/banking/largest-banks-in-the-world-1.aspx>

تبادلې رامنځته کول وو چې دا چاره لا هم دوام لري. دا بانک په نړۍ کې لس نورې فرعي څانگې هم لري.

۸. د فرانسې د بي اين پي پريبا (BNP Pariba) بانک:

د فرانسې د هېواد دا بانک په ۱۹۹۹ زېږديز کال کې جوړ شو او دا مهال د مالي، بانکدارۍ او بیمې په برخه کې د مخکښو بانکونو له ډلې بلل کېږي. د دې بانک استازولی د نړۍ په ډېری هېوادونو کې فعالې دي او مرکزي دفترونه يې په جينوا، لندن او پاریس کې موقعیت لري.

دا بانک ۲۳۵۷ ميليارده ډالره شتمني لري او په نړيوال بازار کې يې ۷۳ ميليارد ډالر پانگه اچونه کړي ده.

۹. د امریکا (BoA) بانک:

د امریکا دا بانک د دې هېواد دویم لوی بانک دی چې په دغه هېواد دننه او بهر کې فعالیتونه تر سره کوي. مرکزي دفتر يې د شمالي کارولينا په چارلوت ښار کې موقعیت لري.

د دې بانک د وروستيو معلوماتو پر بنسټ د دغه شتمني ۲۲۸۱ ميلياردو ډالرو ته رسېږي چې په نړيوال بازار کې يې ۱۶۳ ميليارد ډالره پانگه اچونه کړي ده.

۱۰. د فرانسې د کريدیت اگريکول (Crédit Agricole) بانک:

کريدیټ اگريکول د فرانسې هېواد بانک دی او د نړۍ د لسو لویو بانکونو له ډلې شمېرل کېږي. د دې بانک شتمني دا مهال ۲۱۱۷ ميليارده ډالرو ته رسېږي.

کريدیټ اگريکول په فرانسه کې د لویو کمپنیو له ډلې دی چې دا مهال د بانکي سکتور لویه برخه کنټرولوي.

لس نور لوی بانکونه شته چې کېدای شي په راتلونکو څو کلونو کې د پورته یادو شوو بانکونو په ليکه کې ودرېږي چې په اړه يې معلومات په لاندې ډول وړاندې کېږي.

۱۱. د امریکا ويلز فارگو (Wells Fargo) بانک: د امریکا دا بانک دا مهال ۱۹۵۱ ميليارده ډالر شتمني لري او د نړۍ يوولسم لوی بانک شمېرل کېږي.

۱۲. د جاپان پوست (Japan Post Bank) بانک: دا د نړۍ دوولسم لوی بانک دی چې ټوله شتمني يې ۱۸۷۴ ميليارد ډالرو ته رسېږي.

۱۳. د امریکا سټي گروپ (Citigroup) بانک: د امریکا هېواد بل

د نړۍ لس ارزښت لرونکي اسعار کوم دي؟

پيسې له ۲۰۰۵ زېږديز کال را په دېخوا د نورو اسعارو په مقابل کې خپله بيه ثابته ساتلې ده.

۳. د عمان ريال د نړۍ درېيم با ارزښته اسعار شمېرل کېږي. عمان د عربي هېوادونو له ډلې دی او د يوه ريال بيه يې له (۲.۶۰) امريکايي ډالرو سره برابره ده.

د دې هېواد پيسې هم په نړيواله کچه خپل پولي ارزښت ساتلی دی. په دې هېواد کې د نفتو او ګازو لويې زيرمې موجودې دي او د دغه هېواد په اقتصادي پرمختګ کې يې رغنده رول لوبولی دی.

۴. د اردن دينار د نړۍ څلورم با ارزښته

کم وخت کې يې په نړيواله کچه د اسعارو د ارزښت په برخه کې لومړۍ مقام خپل کړ.

کويت د نړۍ هغه يو کوچنی هېواد دی چې د تېلو او ګازو پراخو زېرمو يې د اسعارو ارزښت په نړيواله کچه لوړ کړی دی.

۲. د بحرين دينار د نړۍ دويم با ارزښته اسعار شمېرل کېږي. د دې هېواد د يوه دينار بيه (۲.۶۵) امريکايي ډالره کېږي.

بحرين د فارس خليج د هغو هېوادونو له ډلې دی چې د عوايدو زياته برخه يې د تورې طلا صادرات دي او د دغه هېواد

د معلوماتو پر بنسټ د کويټ، بحرين، عمان، اردن، انگلستان، کايمن، اروپايي ټولنې، سويس، امريکا او کاناډا پيسې په ترتيب سره په ۲۰۱۹ زېږديز کال کې د نړۍ تر ټولو با ارزښته اسعار دي چې په ترتيب سره به يې معلومات په لاندې ډول وړاندې شي.

۱. کويټي دينار د نړۍ د تر ټولو ارزښتمنو اسعارو له ډلې شمېرل کېږي چې د يوه دينار بيه يې له (۳.۲۹) امريکايي ډالرو سره برابره ده.

د دې هېواد پيسې د لومړي ځل لپاره په ۱۹۶۱ زېږديز کال کې چاپ شوې او په

رهبري کوي، دې چارې د یاد هېواد پولې واحد ته د دې ارزښت ورکړی دی چې د نړۍ په هره برخه کې له یادو اسعارو ګټه پورته شي او په هره برخه کې پرې پانګه اچونه تر سره شي.

۱۰. کاناډایي ډالر د نړۍ لسم نمبر ارزښتناک اسعار شمېرل کېږي. د دې هېواد د یو ډالر بیه (۰.۷۵) امریکایي ډالره کېږي.

دې ډالر ته په نړیوال بازار کې د لوني نوم هم کارول کېږي.

ژباړه: حسیب الله نوري

د افغانستان بانک د نشراتو څانګې لوی آفیسر / خبریال
سرچینې:

۱ - فیکسي ویبپاڼه

TOP 10 – The Most Expensive

World Currencies in 2019

<https://fxssi.com/top-10-of-the-strongest-world-currencies-in-current-year>

۲ - با ارزش ترین پول های جهان/

<http://namnak.com/بازار-ارزش-ترین-پول-34952>

پول.34952

۷. د اروپایي ټولنې یورو د نړۍ په اسعارو کې اووم ځای خپل کړی دی. دا مهال په نړیوال بازار کې د یو یورو بیه له (۱.۱۴) امریکایي ډالرو سره برابره ده.

یورو په ۱۹۹۹ زېږدیز کال کې له چاپه راووته او دا مهال په ۱۷ اروپایي هېوادونو کې ترې ګټه اخیستل کېږي.

باید وویل شي چې یورو له امریکایي ډالرو وروسته د نړۍ د پیسو د سپما ۲۲.۲ سلنه جوړه کړې ده.

۸. سویسي فرانک د نړۍ آتم نمبر ارزښتناک اسعار شمېرل کېږي. سویس نه یوازې دا چې د اقتصاد له پلوه پرمخ تللی هېواد دی، بلکې یو باثباته هېواد هم ګڼل کېږي چې د بانکوالۍ په برخه کې په نړیواله کچه د غوره نوم لرونکی هېواد دی.

پر دې سربېره یاد هېواد د خپلو تولیدي توکو او غوره تکنالوژۍ له برکته په نړیواله کچه پېژندل شوی هېواد دی. دې هېواد بانکنوټ د نړۍ یوازینی باارزښته بانکنوټ دی چې په عمودي ډول لیکنې پرې شوې دي.

۹. امریکایي ډالر د نړۍ په کچه نهم نمبر ارزښتناک اسعار ګڼل کېږي. د امریکا متحد ایالتونه چې دا مهال د نړۍ اقتصاد

اسعار دی. د دې هېواد د یو دینار بیه له (۱.۴۱) امریکایي ډالرو سره برابره ده.

که څه هم دا هېواد د پورته ذکر شویو درېیو نورو عربي هېوادونو په شان د بېلابېلو تیلو او ګازو لرونکی نه دی، خو د خپلې پولې واحد ارزښت یې ساتلی او د نړۍ د ارزښت لرونکو اسعارو د هېوادونو په لیکه کې ولاړ دی.

۵. که څه هم په نړۍ کې ډېری کسان فکر کوي چې پونډ د نړۍ تر ټولو باارزښته پیسه ده، خو معلومات ښيي چې د انګلستان هېواد پونډ د نړۍ پنځم نمبر ارزښتناکو اسعارو له ډلې دی. د دې هېواد د یو پونډ بیه دا مهال (۱.۲۷) امریکایي ډالره کېږي. پونډ د نړۍ تر ټولو پخوانی پیسې دي.

۶. د کیمن هېواد ډالر د نړۍ په کچه د شپږم نمبر ارزښتناکو اسعارو له ډلې شمېرل کېږي. د دې هېواد د یوه ډالر بیه (۱.۲۰) امریکایي ډالره کېږي.

د دې هېواد پولې واحد د لومړي ځل لپاره په ۱۹۷۲ زېږدیز کال کې چاپ شو چې ډېری عواید د مالیاتو له لارې تر لاسه کېږي او دې هېواد زیات شمېر بانکونو او لویو کمپنیو ته د فعالیت جوازونه ورکړي دي.

facebook

فېسبوک د ۲۰۲۰

زېږدیز کال په نيمايي کې ډيجيټلي پيسې په لاره اچوي

ماموریت د یو ساده نړیواله اسعاري او مالي بیخبنسټ جوړول دي چې د میلیاردونو وگړو روحیه غښتلې کوي. دا اسعار (currency) د لیبرا د ټولني لخوا چې په جنیوا کې مېشته ده او د فېسبوک په گډون د ۲۸ نورو ډلو لکه د ویزې، ماسټر کارډ، پی پال، ای بی، او بر او سپټوټیف څخه جوړه شوې ده، اداره کېږي. تر اوسه پورې هیڅ بانک دې پروژې ته ژمن نه دی.

تمه کېږي چې دا ټولنیزه شبکه به د لیبرا لخوا د راتلونکي کال تر پیله پورې له ۱۰۰ گروپونو څخه ژمنې راجلب کړي.

د چارو تنظیم کونکو د نیو پیسو پر وړاندې محتاطه غبرگون شودلی دی. د انګلینډ د مرکزی بانک رئیس مارک کارني ټینګار کړی چې نوي اسعار د نړۍ په کچه د مرکزی بانکونو مستقیمې تنظیمي څارنې ته اړتیا لري.

د فایننشل ټایمز د راپور پر بنسټ، د G7 هېوادونو د ډيجيټلي اسعارو لکه د لیبرا (Libra) د خطر د خپرلو لپاره د یوې کاري ډلې د جوړولو اعلان کړی دی. په دې کاري ډله کې د پیسو د نړیوال صندوق او د مرکزی بانکونو استازي شامل دي.

فېسبوک د لیبرا (Libra) په نوم د شتمنیو د ملاتړ د زنجیره اي (block chain-based) اسعارو لپاره پلانونه اعلان کړي چې د ویزې (visa)، پی پال (PayPal)، امبر (Umber) او نږدې ۲۰ نورو لویو گروپونو لخوا د دې پلانونو او طرحو ملاتړ شوی او تمه کېږي چې دا کار په نړیواله کچه د ډيجيټلي اسعارو د کارولو لپاره زمینه برابره کړي.

تمه کېږي چې د لیبرا (Libra) چارې د ۲۰۲۰ زېږدیز کال په لومړي نیمايي کې پیل شي، د لیبرا په نوم د ډيجيټلي پیسو ملاتړ نه یوازې د لویو اسعارو د ټوکړۍ لخوا شوی، بلکې دا کار په ټوله نړۍ کې د زیرمه شویو شتمنیو له ملاتړ سره هم مخ شوی دی. ترسره شوې اداینې د لیبرا په (Block chain) کې ثبتېږي او فېسبوک ادعا کوي چې د ایتیریم (Ethereum) د ۱۵ او د بیت کوین (Bit coin) د ۷ لېږدونو/ معاملو په پرتله به د لیبرا په مرسته په هره ثانیه کې ۱۰۰۰ لېږدونې اداره کېږي.

په دې راپور کې راغلي دي چې: "اوس د هغه ډيجيټلي پیسو د نوي ډول د پېژندلو وخت راغلی چې د (block chain) ټکنالوژۍ په مرسته جوړ شوی دی." د لیبرا (Libra)

د افغانستان بانک عملياتي کړنو ته ځنډه کتنه

تدویر جلسه روی دسترسی معلولين به خدمات بانکی

کابل، ۱۹ عقرب ۱۳۹۸- د افغانستان بانک پیرامون تسهیل دسترسی معلولين به خدمات بانکی با وزارت شهدا و معلولين تدویر جلسه نمود.

در این جلسه محترم واحد الله نوشیر سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک و محترم لعل الدین اریویی وزیر دولت در امور شهدا و معلولين پیرامون چگونگی فراهم نمودن تسهیلات دسترسی معلولين

به خدمات بانکی، صحبت نمودند. تجارتي گردید.

سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک طی این جلسه در رابطه به چگونگی دسترسی معلولين به خدمات بانکی و فراهم نمودن تسهیلات در این زمینه، خواهان ایجاد کمیسیون با اشتراک نمایندگان از د افغانستان بانک، وزارت دولت در امور شهدا و معلولين، کمیسیون مستقل حقوق بشر و نمایندگان بانکهای

او افزود که کمیسیون یاد شده میتواند در جلسه بعدی نظریات خود را در این زمینه، مطرح نماید.

قابل یاد آور است که در این جلسه نمایندگان کمیسیون مستقل حقوق بشر، وزارت تجارت و صنعت، اطاقهای تجارت بین المللی و بانکهای تجارتي هم اشتراک ورزیده بودند.

د افغانی بانکونو د دودولو په اړه غونډه وشوه

کابل، ۱۳۹۸ کال د لړم ۲۳ مه - د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د کرکت لوبغاري کریم صادق د خیریه بنسټ له استازو سره د افغانی د دودولو په اړه لیدنه وکړه.

په دغه غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د افغانی د دودولو په ارزښت خبرې وکړې او د دې خیریه بنسټ له غړويي هیله وکړه چې د افغانیو د دودولو په برخه کې د افغانستان بانک سره مرسته وکړي.

دیاد بنسټ استازو چې د خپلو خیریه چارو د پراختیا لپاره د افغانستان بانک ته د سوداگریزو بانکونو او سوداگرو له

مرستیال ښاغلي نوشیر له لوري د یاد خیریه بنسټ استازو ته په افغانی بانکونو نوبنکلي شوي ډالی ورکړل شوي.

استازو سره د لیدني لپاره راغلي وو، ژمنه وکړه چې له کوم امتیاز پرته به د افغانی بانکونو د دودولو لپاره کار کوي.

د غونډې په وروستی برخه کې د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي

تدویر جلسه با نمایندگان بانکهای تجاری

کابل، ۱۹ عقرب ۱۳۹۸ - محترم واحد الله نوشیر سرپرست و معاون اول دافغانستان بانک با نمایندگان بانکهای تجاری تدویر جلسه نمود.

طی این جلسه پیرامون تضمین قرضه های بانکی، و چگونگی اعطای قرضه ها و سایر مسایل بانکی بحث گردیده و تبادل نظر صورت گرفت.

قابل یاد آور است که در این جلسه محترمه مرضیه حفیظی تنی از تجاران کشور نیز اشتراک ورزیده بود که طی صحبتی خواهان تسهیل هرچه بیشتر در روند اعطای قرضه دهی گردید.

های بهتر اقتصادی داشته باشند، در بخش اعطای قروض تسهیلات لازم را فراهم می نمایند.

باید گفت که در این جلسه نمایندگان بانکهای تجاری نیز از عرضه خدمات عالی در این زمینه اطمینان داده و یاد آور شدند که برای آن عده اشخاصیکه پلان

د افغانستان بانک د شریعه بورډ غونډه

په لا پراختیا ټینگار وکړي. باید وویل شي چې په همدې غونډه کې د افغانستان بانک د شریعه بورډ د ریاست لپاره رایه اچونه هم وشوه چې په پایله کې یې ښاغلی ډاکتر فضل الرحیم بصیرت د درېو کلونو لپاره د همدې بورډ د رئیس په توګه وټاکل شو.

د دې بورډ د ریاست لپاره په هرو درېو کلونو کې یو ځل خپل منځي ټاکنې ترسره کېږي.

مالي خدمتونو د آمریت د استازو له لوري په دې برخه کې د رامنځته شویو پرمختګونو په اړه د غونډې ګډونوالو ته معلومات ورکړل شول.

په یاده غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست او لومړي مرستیال د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو د رامنځته کولو په برخه کې د افغانستان بانک مشرتابه د هر ډول مرستې ژمنه وکړه او د قانون په رڼا کې یې د دې ډول خدمتونو

کابل، ۱۳۹۸ کال د لړم ۲۹ مه - د افغانستان بانک د سرپرست او لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشېر په مشرۍ د دې بانک د شریعه بورډ او د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو د لوی آمریت له استازو سره معلوماتي غونډه جوړه شوه.

په دې غونډه کې د صکوکو او یو شمېر نورو اړوندو موضوعگانو په اړه هر اړخیز بحثونه وشول او د اسلامي بانکداری او

د ختیځ زون چارواکو له خوا د افغانی د کارونې او اسعارو د مخنیوي په موخه هڅې

کابل ۱۳۹۸ کال، د لړم ۲۸ مه - د افغانستان بانک د افغانی د کارونې د طرحې او د اسعارو د مخنیوي په موخه د هېواد په کچه له بېلا بېلا ادارو سره غونډې وکړې چې په پایله کې د ختیځ زون، چیرته چې د افغانی د کارونې کمپاین ته ډیره اړتیا لېدل کېږي، چارواکو وکولای شول، چې په دې اړه د افغانی د کارونې د همغږی غونډه جوړه کړي.

د افغانستان بانک له چارواکو سره له لیدنې وروسته پرله پسې ختیځ زون له د افغانستان بانک سره د دې ملي پروسې د پلي کولو او د اسعارو د مخنیوي په موخه خپله همکاري څرگنده کړه او په ننګرهار ولایت کې د لړم په ۲۷ مه - د ختیځو ولایتونو د والیانو، ولایتي شورا رئیسانو او غړو او د نورو اړونده مسئولینو ترمنځ په همغږی سره د افغانی د کارونې او د اسعارو د مخنیوي په موخه د اقداماتو د ترسره کولو لپاره د همغږی غونډه ترسره شوه.

په دې غونډه کې د ختیځ زون اړوندو ننګرهار، لغمان او کنړ ولایتونو والیانو له

سره هم د افغانیو بشپړ چلند په موخه ناستې کړې دي او تېره ورځ یې په ننګرهار پوهنتون کې د افغانیو د کارونې په موخه په علمي سمینار کې د افغانی په کارونې ټینګار وکړ.

په دې غونډه کې ننګرهار والي شاه محمود میاخېل، د لغمان والي محمد آصف ننگ، د کونړ والي عبدالستار میرزکوال سربېره د دې ولایتونو مرستیالانو د ولایتي شورا غړو، ښاروال، سوداګرو، د اقتصاد پوهنځي استادانو او د یوشمېر نورو اړوندو اداراتو کارکوونکو ګډون کړی وو.

خوا ښاروالانو، د انحصاراتو ادارې چارواکو، اصنافو، صرافانو، سوداګرو، ترانسپورت او نورو اړوندو اداراتو ته لارښوونه وشوه چې د ولایتي چارواکو د پرېکړې له مخې پخپلو برخو کې د افغانیو رواجولو او کارونې په موخه لازم اقدامات پیل کړي.

د ننګرهار ولایت والي شاه محمود میاخېل د زون په کچه د اړوندو اداراتو د همغږی په ټینګار سره وویل چې ورځ تر بلې به د افغانی د کارونې پروسې ته زور ورکړي او تدریجې توګه به په دې اړه اساسي ګامونه پورته شي.

پاتې دې نه وي چې د ننګرهار والي تر دې وړاندې مسئولینو او بېلابېلو قشرونو

برگزاری ورکشاپ آموزشی و آگاهی دهی برای محصلین اقتصاد پوهنتون جهان

ارائه داشته و بحث مفصلی را در زمینه ابزار های سیاست پولی، پول در دوران و پایه پولی و سایر موارد مرتبط دیگر انجام داد. به همین ترتیب محترم حسیب الله بهنورد مدیر نظارت داخل ساحه آمریت عمومی نظارت امور مالی د افغانستان بانک ضمن ارائه پریزنتیشن در زمینه اهداف و وظایف نظارت امور مالی معلومات جامعی را پیرامون نحو نظارت از بانک ها، صرافان و عرضه کننده گان خدمات پولی و چگونگی درجه بندی بانک ها از حیث عملکرد به اشتراک کننده گان در میان گذاشت. پایان ورکشاپ با پرسش و پاسخ از محصلین و مسئولین به همراه بوده و توزیع تصدیق نامه ها به اشتراک کننده گان نیز صورت گرفت.

محترم بارز راه اندازی چنین ورکشاپ های آموزشی برای محصلین را بسیار با اهمیت دانست، زیرا محصلین محترم آنچه را در جریان دروس روزمره خویش بشکل تیوری می آموزند، از طریق این ورکشاپ ها با شیوه عملی تطبیق و راه اندازی آن آشنا میشوند. متعاقباً محترم حنیف الله بشار رئیس پوهنځی اقتصاد پوهنتون جهان ضمن خوش آمدید گویی هیئت د افغانستان بانک به پوهنتون جهان روی اهمیت این چنین ورکشاپ ها صحبت نموده و بر دوام همکاری های د افغانستان بانک با پوهنتون جهان تأکید کرد. در ادامه برنامه محترم عبدالله مسعود معاون آمریت عمومی سیاست پولی پریزنتیشن را در زمینه طرح، تطبیق و اجرای سیاست پولی، ثبات قیم، کنترل انفلاسیون و مدیریت ذخایر ارزی کشور به اشتراک کننده گان

کابل، ۱۵ عقرب ۱۳۹۸- د افغانستان بانک به سلسله برنامه های آگاهی دهی و آموزشی خود برای محصلین، این بار ورکشاپ آموزشی را در زمینه وظایف، اهداف و سیاست های کلی بانک برای محصلین رشته های اقتصاد، مالی و بانکی پوهنتون جهان برگزار کرد.

در ابتدا محترم شفیق الله بارز معاون آمریت عمومی دفتر ریاست پیرامون همکاری های د افغانستان بانک با جامعه اکادمیک صحبت نموده، افزود که راه اندازی این ورکشاپ ها جزوی برنامه های ستراتیژیک بانک در زمینه تشریک معلومات، حسابدهی و شفافیت است. او همچنان خاطر نشان ساخت که مراکز تعلیمی و تحصیلی از جمله شرکای با اهمیت بانک در زمینه ارتقای سطح سواد مالی مردم به حساب می آیند.

د افغانی د لا دودېدو لپاره د لور پورو ولایتي چارواکو هڅې

د افغانستان بانک د شمال زون مسوولینو د ۱۳۹۸ هجري لمريز کال لپاره د افغانی د دودولو د طرحې د گټو پر بنسټ د ۱۳۹۸ هجري لمريز کال د لړم د میاشتي په ۴ او ۷ نېټې د بلخ له لور پورو ولایتي چارواکو، د ولایتي شورا او د یاد ولایت د پوهنې او د حج او اوقافو د ریاستونو له مسوولینو سره ولیدل او د داخلي راکړو ورکړو پر مهال یې د افغانی د تبلیغ او دودولو او د هغه د ژر زړېدو د مخنیوی د څرنګوالي په اړه خبرې وکړې.

په دې لیدنو کې لومړی ښاغلي محمد اسرار پویا د شمال زون مرستیال او سرپرست په ټولو سوداګریزو معاملو کې د افغانی د کارولو په ارزښت خبرې وکړې او د افغانی بانکونوټونو د ژر زړېدلو د مخنیوی په برخه کې یې ګډونوالو ته معلومات وړاندې کړل. له هغه وروسته، ښاغلي شجاع الدین شجاع د بلخ د ولایت مقام اداري مرستیال په سوداګریزو راکړو ورکړو کې د افغانی پر کارولو ټینګار وکړ او زیاته یې کړه چې د بلخ ولایت مقام د افغانی د دودولو او د افغانی د بانکونوټونو د سمې کارونې په اړه د خلکو د هڅولو په برخه کې د

هر ډول مرستې ژمنه کوي.

همدا ډول، ښاغلي سید عبدالله مسرور د یاد ولایت د ولایتي شورا مرستیال وویل د هر ولایت ولایتي شورا د هغه ولایت د خلکو د ارادې تمثیلونکې وي او د ټولني له ټولو قشرونو سره په اړیکه کې وي او کولای شي له دې لارې په معاملو کې د افغانی د کارولو او په سمه توګه د بانکونوټونو د ساتلو په اړه اغیزمن او ګټور تبلیغات وکړي.

همدارنگه، د بلخ ولایت د حج او اوقافو د ریاست چارواکو هم د افغانی د دودولو او په سمه توګه د بانکونوټونو د ساتلو په اړه د تبلیغ په برخه کې د مرستې ژمنه وکړه.

له بلې خوا د بلخ ولایت د پوهنې د

ریاست مسوولینو په ورځنیو راکړو ورکړو کې د افغانی د دودولو، کارولو او ساتلو د طریقو په اړه خپله خوښی څرګنده کړه او ژمنه یې وکړه چې یاده موضوع به د ښوونځیو د آمرینو او مدیرانو له لارې د ښوونې پر مهال زده کوونکو ته ورسوي.

د یادونې وړ ده چې یادو مسوولینو د مزار شریف د ښاروالی ریاست، د سرپل د ښاروالی ریاست، د سرپل د حج او اوقافو ریاست، د سرپل د پوهنې ریاست، د سرپل ولایتي شورا، د میمنې د ښاروالی ریاست، د جوزجان د پوهنې ریاست او نورو اړوندو ادارو سره د افغانی د ژر زړېدلو د مخنیوی په تړاو لیدني او خبرې اترې ترسره کړي دي.

د ختيځ زون د ولايتي چارواکو لخوا د ملي پيسو (افغانی) د لا دودېدو لپاره هڅې

د افغانستان بانک د ختيځ زون آمر ښاغلي احمد زی توحيديار د زون له کارکوونکو څخه د جوړ شوي پلاوي په مشرۍ د ننگرهار ولايت له ولايتي چارواکو او د هغه ولايت د ولايتي شوراگانو له مسؤلينو سره ليدنه وکړه او د داخلي راکړو او ورکړو پر مهال يې د ملي پيسو په تبليغ او دودېدو او د هغه د ژر زړېدو د مخنيوی په څرنگوالي بحث او خبرې اترې وکړې. دا غونډې چې د روان کال په ۲۹ او ۳۰ نېټو جوړې شوې وې، په پيل کې ښاغلي احمدزي توحيديار د افغانی د دودېدو د لړۍ او د هغه د ساتلو د طريقو په اړه خبرې وکړې او د ننگرهار ولايت له چارواکو يې وغوښتل څو اړوندو ادارو ته لارښوونه وکړي چې په دې ملي پروسه کې له د افغانستان بانک سره همکاري وکړي. ورپسې د ننگرهار ولايت مرستيال ژمنه وکړه چې د ننگرهار ولايت د اداري غونډې په اجندا کې به پر دې موضوع بحث وکړي او ټولو اړوندو ادارو ته به لارښوونه وکړي څو د افغانی د دودېدو په بهير کې خپل ملي رسالت ترسره کړي. په ورته وخت کې د ننگرهار ولايت د ولايتي شورا مرستيال وويل چې د افغانی دودېدل زموږ ملي مسؤليت دی او ژمنه يې وکړه چې په دې ملي پروسه کې به له د افغانستان بانک سره له هېڅ ډول همکارۍ دريغ ونه کړي.

د کابل ولايت په ښوونځيو کې د افغانی د کارولو په اړه د عامه پوهاوي پروگرامونه

کابل، د ۱۳۹۸ کال د لړم ۷ مه - د افغانستان بانک د افغانی د کارولو او ښه ساتلو او د اسعارو د کارولو مخنيوي په اړه د عامه پوهاوي پروگرام د هېواد په بېلابېلو ښوونځيو کې په لاره واچول شو. د افغانستان بانک د رياست د دفتر لوی آمریت له خوا د تشويقي او تعليماتي توکو د وېشلو بهير د وري په ۲۴ مه د کابل ښار له ښوونځيو څخه پيل کړ چې يوازينی موخه يې په ټولو راکړو او ورکړو کې د افغانی کارول، د اسعارو د کارولو مخنيوی او د افغانی بانکوټونو ښه ساتنه گڼل کېږي. دغه بهير پر کابل سربېره د افغانستان بانک په اوو زونونو کې له کابل سره هم مهاله پيل شو چې يوازې کابل کې د يرش ښوونځي تر پوښښ لاندې راغلل. په دې پروگرام کې د ښوونځيو زده کوونکو ته په پير او پلور کې د افغانی کارونې سربېره د اسعارو مخنيوی، د افغانی بانکوټونو ښه ساتنه، د بانکوټونو او سکو په اړه لنډ معلومات وړاندې شول او له دې سره هم مهاله بيا زده کوونکو ته د ښوونځيو بکسې، قلمونه، د افغانستان نقشې، ښوونيزې رسالې، ضرب زباني او د استادانو لپاره پيالې او د ښوونځيو د مديریتونو لپاره ديوالي کړۍ يا ساعتونه چې د افغانی د کارونې په پيغامونو ښکلي شوي ول، وويشل شول.

تدویر ورکشاپ آموزشی برای صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی

به خدمات پولی را بمیان خواهد آورد. لازم به ذکر است که شرکت کنندگان این ورکشاپ سوالات، پیشنهادات و نظرات خود را با کارمندان مسؤل د افغانستان بانک، مطرح نموده که به سوالات آنها پاسخ داده شد. قابل یاد آوریست که در این ورکشاپ بر علاوه شماری از کارمندان آمریت نظارت امور مالی، به تعداد ۷۰ تن از صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی، اشتراک ورزیده بودند.

آمریت عمومی نظارت امور مالی د افغانستان بانک، طی این ورکشاپ گفت که هدف از نظارت صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی، به میان آوردن شفافیت و حسابدهی میباشد. محترم میاخیل افزود که نخستین بار است که از صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی که در پروسه لیلیم اسعار اشتراک می ورزند، نظارت صورت میگیرد که این روند بدون شک باعث شفافیت و تسهیل دسترسی بیشتر

کابل، ۲۸ عقرب ۱۳۹۸ - د افغانستان بانک ورکشاپ آموزشی را برای صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی که در پروسه لیلیم اسعار، اشتراک می ورزند، راه اندازی نمود. طی این ورکشاپ برای عرضه کنندگان خدمات پولی، پیرامون انجام معاملات مطابق قوانین و مقررات، دریافت اسناد مربوطه و هدف از نظارت بر معاملات آنها معلومات داده شد. محترم شاپور میاخیل مدیر نظارت از صرافان و عرضه کنندگان خدمات پولی

تلاش در جهت ترویج هر چه بیشتر پول ملی از طریق مقامات ولایتی زون

شورای ولایتی ومسؤلان معارف آن ولایت وعده سپردند که در پروسه ملی ترویج پول افغانی با د افغانستان بانک از هیچ نوع سعی و تلاش دریغ نخواهند ورزید.

ولایت گردیزخواستند تا به ادارات مربوطه هدایت دهند که در پروسه ترویج پول افغانی که یک روند ملی می باشد با د افغانستان بانک همکاری نمایند. سپس مقامات ولایت گردیز و رئیس

مسؤلان زون جنوبشرق د افغانستان بانک به تاسی از مفاد طرح ترویج پول افغانی برای سال مالی ۱۳۹۸ با مقامات ولایتی، شورا های ولایتی و مسؤلان معارف ولایت گردیز دیدار های جداگانه را راه اندازی نموده و روی تبلیغ و ترویج پول ملی حین داد و ستد های داخلی و چگونگی جلوگیری از مندرس شدن زود هنگام آن بحث و گفتگو نمودند. در این دیدار ها ابتدا مسؤلان زون جنوبشرق د افغانستان بانک در رابطه به پروسه ترویج پول افغانی و شیوه های نگهداشت آن صحبت نموده و از مقام

افغان کابينې د ۱۳۹۹مالي کال بودیجه تائید کړه

د مالي وزارت وايي، چې د کابينې له خوا د افغانستان د ۱۳۹۹ مالي کال بودیجه چې ۴۲۸ ميليارده افغانیو ته رسېږي تر تائید وروسته به د شنبې تر ورځې د دغې بودیجې مسوده ملي شورا ته د تصویب لپاره واستول شي.

د دغه وزارت د عامه اړیکو رئیس او ویاند مسجدي د چهارشنبې په ورځ (لړم ۲۲مه) خبريالانو ته وویل چې د نوي مالي کال بودیجه کې ۲۸۹ ميليارده افغانی يې عملياتي يا عادي بودیجه او پاتې ۱۳۹ ميليارده افغانی يې انکشافی بودیجه ده.

ښاغلي مسجدي وویل: "د ۱۳۹۹ مالي کال بودیجه پرون د افغان

کابينې له خوا تائید شوه، ځينې هدايات يې ورکړي دي، چې هغه دې د مالي وزارت په نظر کې ونيسي د ۱۳۹۹ مالي کال بودیجه د اداراتو او وزارتونو سره د استماعيه جلساتو څخه وروسته د هېواد او د حکومت د عملياتي او پراختيايي نيازمنديو پراساس مجموعاً ۴۲۸ ميليارده افغانی ده."

د ارگ له خوا په يوه اعلاميه کې هم ويل شوي، چې د افغان حکومت کابينې د سې شنبې په ورځ (لړم ۲۱مه) غونډه کې چې د جلالتماب جمهور رئیس محمد اشرف غني په مشرۍ جوړه شوې وه، د ۱۳۹۹ مالي کال بودیجه په اصولو کې تائید کړه.

د افغانستان ۱۳۹۸مالي کال

بودجه په مجموعي ډول ۳۹۹ ميليارده افغانی وه چې ۲۷۵ ميليارده يې عادي او پاتې نور پراختيايي بودیجه وه. په افغانستان کې د تېرو څو کلونو راهيسې نوی مالي کال د مرغومي په يوولسمه پيلېږي.

د افغانستان ملي شورا ته د بودیجې د استولو وروسته به دواړه مجلسونه د بودیجې پر مسودې باندې بحثونه کوي او د دواړو مجلسونو د تصویب وروسته به د دغې بودیجې مصرف په عملي ډول پيل شي.

د دهه اخير رشد اقتصادي بریتانیا به گڼدترین میزان رسید د دهه اخير بر اساس آمارهای رسمی، اقتصاد بریتانیا گڼدترین رشد اقتصادي خود را تجربه کرده است.

مرکز ملی آمار این کشور در گزارشی گفته است که نرخ رشد اقتصادی بریتانیا در ربع منتهی به سپتمبر امسال (۲۰۱۹) در مقایسه با همین مدت در سال پیش به یک درصد رسیده است؛ این رقم در دوم سال ۱/۳ درصد بود.

یک سخنگوی این مرکز گفته است: "با نگاهی به تصویر کلی اقتصاد در سال پیش در می یابیم که آهنگ رشد اقتصادی به آهسته ترین نرخ برای تقریباً یک دهه تقلیل یافته است."

این آمار در حالی ارائه شده که اقتصاد این کشور در ربع سوم سال جاری میلادی با رشدی معادل ۰/۳ درصد به رکود نرفته است؛ تخمین اقتصاددانان حتی در بانک مرکزی این کشور از

رشد اقتصادی بریتانیا از این رقم بالاتر بود. (۰/۴ درصد)

دلایل متفاوتی برای کُند شدن آهنگ رشد اقتصادی بریتانیا ارائه شده است؛ در ماه سپتامبر تولید ناخالص ملی این کشور همانطور که انتظار می‌رفت ۰/۱ درصد کاهش یافت؛ در ماه جولای نرخ رشد اقتصادی ۰/۳ درصد بود.

در ماه سپتامبر، بر اساس اعلام مرکز ملی آمار بریتانیا، بخش خدمات و بویژه ساخت و ساز از بیلان برخوردار بودند؛ در بخش ساخت و ساز نرخ رشد برای اولین بار از ماه می مثبت شد. این در حالی بود که در این

مدت بخش تولید شاهد رشد نبود.

اقتصاد بریتانیا در سه ماه دوم سال جاری میلادی ۰/۲ درصد کوچکتر شد؛ که یکی از دلایل آن به ذخیره کالاها در پی اعلام ۲۹ مارچ به عنوان تاریخ قطعی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا بر می‌گشت.

بعضی از اقتصاددانان می‌گویند این ذخیره سازی در آغاز سه ماهه آخر سال ۲۰۱۹ میلادی هم اتفاق افتاده است (که نتایج آن هنوز رسماً منتشر نشده)؛ زمانی که انتظار می‌رفت بریتانیا در سی و یکم اکتوبر از بریتانیا جدا شود.

اتحادیه اروپا البته با تمدید این مهلت برای سه ماه دیگر موافقت کرد و تا ۳۱ جنوری سال بعد آن را به تعویق انداخت.

اتفاقات اخیر در حالی است که مؤسسه اعتبارسنجی مودی اخیراً درباره تنزل رتبه اعتباری بریتانیا هشدار داده؛ این مؤسسه گفته فرآیند خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا (برگزیت) باعث "فلج کردن سیاست گذاری" شده است.

طولانی شدن فرآیند خروج احتمالی بریتانیا از اتحادیه اروپا و تحولات این روند مقاطع مختلف بر اقتصاد بریتانیا

تأثیرگذار بوده است؛ در ماه سپتامبر در حالی که بعضی از نمایندگان پارلمان این کشور برای تهیه لایحه‌ای در به تعویق انداختن برگزیت تلاش می‌کردند، ارزش پوند در برابر دلار به کمترین حد خود در سه سال اخیر رسید. ●

سرچینی:

۱- <https://www.pashtovoa.com/a/finice/5163920.html>

۲- <https://www.bbc.com/persian/business-50380156>

بانکداری از طریق موبایل

دسترسی به حساب و انجام معاملات بانکی از طریق موبایل را Mobile Banking می نامند. این نوع بانکداری از طریق پیام های کتبی، مسج و یا از طریق اپلیکیشن ها صورت می گیرد.

این شیوه ای بانکداری محدود به جای مشخص نبوده، بلکه مشتریان بانک ها میتوانند از خانه، محل کار و هر جای دیگر معاملات بانکی خود را انجام دهند.

عصر کنونی و شناسایی انواع خطرات اقتصادی

انسان‌ها از بدو پیدایش با احتمال خسارات مواجه بوده‌اند. در گذشته‌ها نخستین خطر برای انسان‌ها، خطر آفات طبیعی و حیوانات وحشی بود که برای انسان‌ها موجب ضرر می‌گردید. به تدریج انسان‌ها آموختند که خود را از آفات طبیعی و حیوانات وحشی اداره کنند.

در آن زمان انسان‌ها اقدام به ساختن پناه‌گاه‌ها و ذخیره آذوقه نمودند. بعداً رفته رفته پناه‌گاه‌ها تخریب و پس‌اندازها در معرض هجوم کسانی که پس‌انداز نکرده بودند، قرار می‌گرفت که این پروسه تا امروز ادامه دارد. آخرین بخش خطرات که در حال حاضر با آن مواجه هستیم، ناشی از پیشرفت تکنالوژی می‌باشد.

عصر کنونی که به آن عصر اطلاعات می‌گویند خطرات جدید را دربر دارد. ارتباط با اینترنت اطلاعات را به روش‌های غیر قابل تصور در معرض خطر قرار می‌دهد. هکرهای که به خرابکاری و دستبرد الکترونیکی روی آورده‌اند، جاگزین رهنان و سارقینی شده‌اند که تجار پیشین را مورد خطر قرار می‌دادند.

در ادبیات مالی، خطرات عبارت از رویداد غیرمنتظره بوده که معمولاً بصورت تغییر در ارزش دارایی‌ها یا بدهی‌ها پدید می‌آید. در مجموع می‌توان خطرات را به بخش‌های مختلف مانند، خطرات تجاری، غیر تجاری، سیستماتیک

و غیر سیستماتیک تقسیم کرد.

خطرات تجاری آنهایی هستند که از دید یک شرکت مزیت رقابتی و ارزش افزوده برای سهم داران ایجاد می‌کنند، اما خطرات غیر تجاری عبارت از ریسک استراتژیک می‌باشد که ناشی از تغییرات بنیادی در محیط اقتصادی و سیاسی میان می‌آید.

خطرات سیستماتیک عبارت از تحولات کلی بازار و اقتصاد بوده و مختص به شرکت خاصی نمی‌باشد. یا به عبارت دیگر این حالت در اثر حرکت‌های کلی بازار میان می‌آید و خطرات سیستماتیک را نمی‌توان از بین برد. خطرات غیر سیستماتیک ناشی از خصوصیات خاص شرکت از جمله نوع محصول، ساختار سرمایه سهم داران عمده و غیر عمده بوده و بر خلاف خطرات سیستماتیک می‌توان آنرا از بین برد.

شاخص بتا به عنوان یگانه شاخص سنجش ریسک از دهه ۱۹۸۰ به بعد رایج شده و برای توضیح ضریب بتا و تعیین روابط محاسباتی آن می‌توان یک خط مشخص را مورد بررسی قرار دهیم که این خط روند بازدهی شاخص بازار را تعیین می‌کند. یا به عبارت دیگر شاخص بتا عبارت از شاخصی است که برای اندازه‌گیری هم‌نواپی حرکت یک شرکت یا حرکت کل بازار است که منحیث

شاخصی برای اندازه‌گیری خطرات سیستماتیک مورد استفاده قرار می‌گیرد.

خطرات انواع مختلف دارد و راه‌های مقابله با آن نیز مختلف است. زمانیکه با خطرات مواجه می‌شویم، ابتداء راه‌های مقابله با آن‌ها را شناسایی و بعداً در مقابل آن اقدام صورت می‌گیرد. زیرا شناسایی و طریقه کنترل خطرات نهایت مهم است.

به گفته یک اقتصاد دان بنام فیرلی، مدیریت خطرات دارای فازهای مختلف مانند: شناسایی عوامل خطر، میزان تأثیر آن، راهکارها جهت تعدیل آن، ارایه یک طرح احتمالی مدیریت درست و احیای نهاد بعد از وقوع بحران و خطرات می‌باشد.

اکثر دانشمندان به این عقیده‌اند که برای از بین بردن خطرات یا ریسک می‌توان از طریقه‌های مختلف مانند توقف فعالیت، تغییر سیستم کار، بیمه و... کار گرفت. خطرات در عرصه‌های مختلف اقتصادی و مالی به معنای ایجاد شرایط ناگوار در اقتصاد یک کشور است که موجب زیان دهی شرکت‌های خارجی یا سرمایه‌گذاران خارجی در کشور میزبان شود.

از انواع خطرات می‌توان به خطرات اعتباری، مالی، اقتصادی، تورمی، سیالیت پولی، سیستمیک و هم‌خطر بازاری اشاره کرد. تمام انواع خطرات یا ریسک از

جهت تأثيرگذاري روي ميزان جذب سرمايه‌هاي خارجي اهميت دارند. سرمايه‌گذاران خارجي هنگامي که براي سرمايه‌گذاري وارد کشور ديگري مي‌شوند، در محاسبه مصارف خود برنامه را به عنوان ضريب خطرات در نظر مي‌گيرند. اين ضريب براي کشورهاي مختلف و شرکت‌هاي مختلف متفاوت است.

در صورتی که خطرات اقتصادی کشوری بیشتر از سطح مشخصی باشد، حتی در صورت دریافت مزایای بیشتر هم حاضر به حضور در بستر اقتصاد آن کشور نخواهند بود، زیرا زیان ناشی از اجرای پروژه و سرمايه‌گذاري در کشور ميزبان بیشتر از مزایایي است که دریافت می‌کنند. یا اینکه با سرمايه‌گذاري همان مبلغ و نیروی انسانی در یک منطقه ديگر می‌توانند سود بیشتر و مزایای بالاتری را به دست آورند. هنگامي که یک شرکت یا فرد خارجي براي سرمايه‌گذاري وارد کشور ديگري می‌شود، در اولین گام به ميزان ريسک اقتصادی آن کشور توجه می‌کند. البته همیشه سرمايه‌گذاري در کشور ديگر درصدي ريسک دارد، ولی این درصد کم در محاسبه هزینه‌هاي سرمايه‌گذاري در یک کشور ديگر محاسبه می‌شود.

اگر خطرات اقتصادی حضور در یک کشور ديگر زياد باشد، در مورد سرمايه‌گذاري در آن کشور بايد مطالعات

بیشتری صورت گیرد. بنابر این برخی از پژوهشگران تعريف خطرات اقتصادی را این طور عنوان می‌کند: «ريسک اقتصادی خطر تغيير ساختار اقتصادی یک کشور یا نوسان مداوم نرخ برابری ارز و قوانین اقتصادی آن سرزمین است، به اندازه ای که نرخ بازگشت سرمايه‌هاي خارجي را در آن کشور کمتر کند. به عبارت ديگر ريسک یا خطرات اقتصادی زیان دهی سرمايه‌گذاران خارجي در اثر تغييرات نرخ برابری ارز یا تغيير قوانین کشور است که در برنامه‌ريزي‌هاي سرمايه‌گذاران خارجي اختلال ايجاد می‌کند. در مورد چگونگی ايجاد خطرات اقتصاد جهانی اختلاف نظرهای زيادی وجود دارد، اما شمار زيادی از دست اندرکاران امور اقتصادی خطرات اقتصاد را هم راستا با خطرات سياسي می‌دانند و بر این باورند که در شرايطی که خطرات سياسي در کشوری زياد باشد، به تدریج خطرات اقتصادی هم بیشتر می‌شود. آنان معتقدند که خطرات اقتصادی در اثر تغيير زبان آور اهداف سياست‌هاي اقتصادی زیر ساختی (کلیدی) از قبیل سياست‌هاي مالی، پولی، بین‌المللی، تغيير و ايجاد ثروت یا تغيير مشخص در مزایای مقایسه ای کشور از جمله تخلیه منابع طبیعی آن کشور، کاهش رشد صنعت و ... ايجاد می‌شود. از آنجا که خطرات اقتصادی ارتباط نزدیکی با تغيير سياست‌هاي اقتصادی یا

تغيير قوانين دارد، بنابر این در اغلب موارد با خطرات سياسي همناوي دارد. طبق آمار موجود هر چه خطرات اقتصادی یک کشور بیشتر باشد، سرمايه‌گذاران خارجي تمایل کمتری برای ورود به اقتصاد آن کشور دارند، زیرا حضور در آن سرزمین برای آنها سود چندانى ندارد. •

منابع:

۱- الهيئه تبادء الرقابه على أساس الخطر «بتدعيم

كوادرها - جريده المال

<https://almalnews.com/> الهيئه-تبادء-الرقابه-

على-أساس-الخطر

المال - خاص: بالتزامن مع استعداد هيئة الرقابه على

التأمين للتوسع فى تطبيق مفهوم

الرقابه على أساس المخاطر، والذى يعتمد على قياس

ومتابعه كل الأخطار التى تحيط..

۲- What is risk? definition and meaning

- BusinessDictionary.com

[www.businessdictionary.com/](http://www.businessdictionary.com/definition/risk.html)

[definition/risk.html](http://www.businessdictionary.com/definition/risk.html)

۳- ريسك چیست و انواع ريسك کدام است؟ -

بورسينس

[http://www.bourseinss.com/13399/faq-](http://www.bourseinss.com/13399/faq-54)

54 - نيول شوى

21 اپريل ۲۰۱۴ ... ريسك (Risk) چیست

د اوبو مدیریت او د هغې کټې

د اوبو د سرچینو د مدیریت په برخه کې د پانگې اچونه به افغانستان د برېښنا له پلوه په صادراتي هېواد بدل کړي.

که څه هم افغانستان د خپلې برېښنا د تولیدولو لپاره په ډېری سیمو کې د برېښنا د بندونو جوړولو وړتیا لري او له خپلې اړتیا څخه د زیاتې برېښنا د تولید وړتیا هم لري، خو دا مهال یې ډېری اوبه ګاونډیو هېوادونو ته بهیږي او د برېښنا ترڅنګ د نورو برخو لپاره هم ترې ګټه نه شي اخیستل کېدای.

د څېړنو له مخې افغانستان کې په کور دننه د ۲۲ زره مېګاواټه برېښنا د تولید وړتیا شتون لري، خو لا هم دا هېواد د برېښنا د وارداتو له کبله په کلني ډول ۳۲۰ میلیونه ډالر ګاونډیو هېوادونو ته ورکوي.

که په دې برخه کې پانگه اچونه وشي، نه یوازې دا چې بهرنیو هېوادونو ته به د یادې کچې ډالرو د تګ مخنیوی وشي، بلکې دا به د افغانستان په سوداګریز اډول (بیلانس) کې ور زیات شي.

په همدې ډول د اوبو د سرچینو مدیریت په هېواد کې دې ته لاره هواروي چې افغانستان ګاونډیو هېوادونو ته د برېښنا په برخه کې هم صادرات ولري.

که څه هم په تېرو څو کلونو کې د دې برخې د مدیریت لپاره هڅې پیل شوې دي، خو په هېواد کې روانه جګړه او خراب اقتصادي وضعیت د دې لامل شوي دي چې په دې برخه کې

په هېواد کې د اوبو او برېښنا په برخه کې پانگه اچونه به مو د انرژۍ له اړخه په نورو هېوادونو پورې له تړلتیا خلاص کړي. که څه هم افغانستان د هغو هېوادونو له ډلې دی چې د زیاتې برېښنا د تولید وړتیا لري، خو په دې هېواد کې دا مهال په کور دننه شاوخوا ۱۰ سلنه برېښنا تولیدیږي او پاتې نوره یې له ګاونډیو هېوادونو پېري چې تر ۳ سوه میلیون زیات ډالر پېري ورکوي.

څېړنې ښيي چې په افغانستان کې د اوبو په وسیله د ۲۲ زره مېګاواټه برېښنا د تولید وړتیا شتون لري او افغانستان له دې کچې یوازې ۳ زره مېګاواټه برېښنا ته اړتیا لري، یادو معلوماتو ته په کتلو سره ویلای شو چې که په هېواد کې د اوبو او برېښنا په برخه کې پانگه اچونه وشي، دا هېواد به نورو هېوادونو ته هم له دې اړخه خپل صادرات پیل کړي.

افغانستان کې د اوبو ۷۵ میلیارد متر مکعب زېرمې موجودې دي چې له دې ډلې یوازې له ۳۰ سلنې یې په کور دننه ګټه اخیستل کېږي او پاتې نورې یې ګاونډیو هېوادونو ته له کوم تړون پرته بهیږي.

د یادونې وړ ده چې اوبه د برېښنا د تولید، کرنیز سکټور او زیات شمېر نورو ... برخو کې د پام وړ اقتصادي ارزښت څخه برخه مني دي او که د اوبو د سرچینو د مدیریت په برخه کې پانگه اچونه وشي په هېواد کې به زیات اقتصادي پرمختګونه رامنځته کړي.

زیات پرمختګونه تر سترګو نه شي.

بل پلو د کرنې د ودې لپاره د اوبو د سرچینو برابرول او د اوبولګولو د عصري بېخبنستونو جوړول د کرنیز سکټور د پرمختیا له بنسټیزو چارو شمېرل کېږي.

په کور دننه د اوبو د بندونو رغونه د هېواد په کرنیز اقتصاد مثبت اغېز کوي او دا چاره د محصولاتو په ډېرښت کې د لیدنې وړ پرمختګونه رامنځته کوي، چې له دې سره په مستقیم او غیر مستقیم ډول د کورني ناخالص تولید د زیاتوالي او دندو د پیدا کېدو زمينې برابرېږي.

افغانستان چې نږدې ۸۰ سلنه وګړي یې په بزګرۍ بوخت دي، په دې هېواد کې د اوبو د بندونو او اوبو لګولو په کانالونو پانګه اچونه به د اقتصادي رغښت په برخه کې مرسته وکړي او دا چاره به د دې لامل شي، چې په کور دننه دندې پیدا او په کرنیزو محصولاتو کې د لیدنې وړ زیاتوالي د رامنځته کېدو لپاره لاره برابره کړي.

د یادونې وړ ده چې افغانستان ۸۰ میلیون هکتاره کرنیزه ځمکه لري او د دې ځمکې لپاره د اوبو غوره مدیریت افغانستان د کرنې په برخه کې له وارداتي په صادراتي هېواد بدلولای شي.

په لنډ ډول د اوبو د مدیریت ګټې داسې بیانولای شو:

۱- د کرنې په برخه کې د پرمختګونو راتګ او د کرنیزو محصولاتو زیاتوالي چې دا چاره د وارداتو مخنیوی کوي او صادراتو ته لاره هواروي.

۲- د برېښنا د تولید لپاره د زمينې برابرېدل چې افغانستان د برېښنا په برخه کې په ځان بسيا کوی او له نورو هېوادونو د برېښنا د وارداتو مخنیوی پرې کېږي او د دې ترڅنګ د اسعارو سپما رامنځته کوي.

۳- د طبعي آفتونو لکه وچکالی او سیلابونو د راتګ په مخنیوی کې مرسته، د اوبو مدیریت د هغو طبعي آفتونو مخنیوی کوي

چې په هېواد کې په موسمي ډول رامنځته کېږي، د دې ډول آفتونو له کبله زیات شمېر هېوادوالو ته ځاني او مالي زیانونه اوږي.

۴- د غوره چاپېریال رامنځته کېدل، دا چاره د چاپېریال ساتنې په برخه کې مرسته کوي، د ناروغيو مخنیوی پرې کېدای شي او د غوره روغتيايي وضعیت لپاره لاره هواروي.

۵- د صنعت لپاره د لارې هوارېدل، د اوبو په مدیریت سره برېښنا تولیدېږي او برېښنا د صنعت لپاره بنسټیز اصل دی چې په رامنځته کېدو سره یې د صنعت برخه وده کوي او دا چاره هېواد ته د وارداتو په مخنیوي او صادراتو په زیاتوالي کې رغنده رول لوبوي.

۶- د ځکلو د پاکو اوبه رامنځته کېدل... او زیات شمېر نورې...

نورې...

سرچینې:

۱- لیکونکی: رضا فرزام، د جرمني هېواد د بوخوم پوهنتون د ماسټرۍ دورې محصل <https://www.dw.com/fa-af/> رابطه-میان-آب-و-توسعه-اقتصادی-دراغانستان/a-16218989-

۲- <http://www.afghaneic.com/Data/Afghan%20Electricity%20Imports%20by%20Source/Afghanistan%20Electricity%20import%20by%20Source--2011.pdf>

۳- <https://www.afghanistan-analysts.org/power-to-the-people-how-to-extend-afghans-access-to-electricity/>

نکات چند پیرامون بهبود اقتصاد کشور

صنایعی که نیاز مبرم به آب دارد و تأثیر مخرب را برای نسل های آینده بر منابع آب بمیان می آورد، در بلندمدت چه تأثیری بر اقتصاد کشور خواهد داشت؟ در بسیاری جا ها احداث این کارخانه ها هم رودخانه های آب شیرین را به عنوان منابع اصلی آب شرب و هم منابع آب زیرزمینی کشور را صدمه می زند.

در اینجا هدف این است که صنعت باید در مسیری قدم بگذارد که ضمن حفظ منابع با ارزش معدنی کشور، کمترین آثار مخرب را بر جا گذارد و کشور را از واردات بی رویه محصولات سایر کشورها بی نیاز کند. در حال حاضر اکثر کشورها در حالت قدم گذاشتن در مسیر صنعتی شدن هستند که به حداقل، نیازمند آب و سوخت های فسیلی باشند.

اگر در یک کشور به طرح های علمی و پژوهشی توجه لازم صورت نگیرد، ممکن بسیاری از این طرح ها و تحقیقات در قالب یک صنعت جدید و یک محصول خوب به میان نیاید. بنابراین در وهله اول باید بستر خوب برای انجام پژوهش در زمینه های مختلف ایجاد کرد. این بستر باید با تأمین منابع مالی لازم و در سایه نظارت شایسته محور، امکانات لازم را برای نوابع و مبتکران کشورها ایجاد کند.

اگر نگاهی به فاصله کشورهای مانند کوریای جنوبی یا چین که امروز به کشورهای توسعه یافته تبدیل شده اند کنیم، خواهیم دید که پیشرفت این کشورها با توجه ویژه دانشمندان و پژوهشگران به وجود آمده است. زیرا در تاریخ علم اقتصاد، همین دانشمندان و پژوهشگران بودند که به کمک بشر آمدند تا با استفاده از منابع موجود طبیعت با کمترین مصارف و ضرر به محیط زیست و نسل های آینده شان موجودات طبیعی را میکانیزه کرده و در اختیار دیگران قرار دهند.

ایجاد قوانین علمی و پیشرفت های مختلف در بخش صنعت و زراعت بود که بشر را قادر به سوار شدن بر موتور، سفر در هوا و سایر کرات نمود. اکنون جایگاه این علوم در کشور ما چگونه است؟ تا چه حد به این علوم بها داده می شود؟ مفهوم صنعتی شدن چگونه است؟

آیا احداث کارخانه های عظیم که دسترسی به منابع انرژی ارزان قیمت دارند، گامی بزرگ در صنعتی شدن کشور محسوب خواهد شد؟ آیا احداث کارخانه های ذوب آهن و سمنت که جزو انرژی برترین صنایع روز دنیا است، کمکی شگرف به صنعت و اقتصاد کشور در بلند مدت خواهد بود؟

«

صنعتی شدن از روابط بین‌المللی حاصل می‌شود و به دست آوردن برخی تکنالوژی‌ها نیاز به سپری شدن زمان طولانی و صرف هزینه زیاد دارد. رسیدن به تکنالوژی‌های تولید مانند تویوتا که نیازمند سال‌های متوالی یا بیشتر است، اما ما در سایه داشتن روابط دوستانه با کشور جاپان می‌توانیم زمینه احداث کارخانه‌های این تولیدات را در کشور خود تحت رهنمایی جاپان فراهم نماییم.

به این ترتیب، نه تنها می‌توان تولیدات و محصولات با کیفیت در کشور تولید کرد، حتی می‌توان تقاضای کشورهای نزدیک را نیز پاسخگو بود. بنابراین داشتن روابط بین‌المللی مناسب با کشورهای پیشرفته و صنعتی جهان نیز گامی مؤثر در انتقال تکنالوژی به کشور ما خواهد بود. در کنار این موارد مسئولان کشور نیز باید به روند صنعت جهانی و تغییر شکل آن کاملاً واقف باشند. اگر احداث کارخانه ذوب‌آهن در کشور یک طرح توسعه‌ای محسوب می‌شود، باید از زوایای گوناگونی اجرای این طرح بررسی شود تا به محیط زیست و سایر موارد زندگی مضر واقع نشده و از منابع طبیعی به شکل بهینه استفاده صورت گیرد.

چنانچه در مورد زراعت، کشور چین که به‌رغم وجود آب فراوان در برخی مناطق کشت برنج، زارعین، زمین‌های خود را عایق می‌کنند تا از نفوذ بی‌رویه آب جلوگیری بعمل آید، آنها در آبهای زمین‌های زراعتی شان ماهی پرورش داده و در قسمت خروجی آب زمین‌های زراعتی در گل و لای آن صدف پرورش می‌دهند. بناءً ما باید از تجارب آنها استفاده نماییم. این شیوه یک استفاده درست است که آنها بیشترین استفاده ممکن را از منابع موجود در سایه دانش روز دنیا از آب و خاک می‌نمایند.

در کشور ما در زمینه تولید محصولات زراعتی بیشترین میزان آب هدر می‌رود. امید که در این مورد از تجربه کشورهای مانند چین

استفاده بعمل آید تا هم آب که سرمایه زندگی است، از بین نرود و هم تولیدات زراعتی خوبی داشته باشیم. ●

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

۱- www.industry.gov.lb/ - وزارة الصناعة الجریدة الرسمية تنشر مرسوم

حمایة بعض المنتجات الوطنية ابو فاعور: " بدایة مسیره

حمایة ونهوض الصناعة الوطنية ". ۲۶ أيلول ۲۰۱۹. نشرت الجریدة الرسمية فی عددها

الرقم ... 45

2- www.businessdictionary.com/definition/industry.html

What is an industry? definition and meaning -

BusinessDictionary.com

3- <https://modiremali.com/dictionary/> صنعت / صنعت - تعریف

صنعت چیست؟ | دانشنامه مالی و سرمایه گذاری تخصصی ...

سرمایه گذاری روی معدن کرومایت و نتایج آن برای کشور

کروم یا کرومایت از جمله عناصر سخت، براق و به رنگ خاکستری فلزی با جلاپذیری بالا، نقطه جوش بالا و مقاومت قابل توجه در برابر زنگ زدگی می باشد. از کرومایت بیشتر در صنایع فولاد سازی، ریخته گری، تولید کوره ذوب آهن و ساخت و ساز دیگر اشیای ناسوز استفاده بعمل می آید. این ماده بعد از کربن، آسیاب، شستشو و دسته بندی تولید شده و در مرحله بعدی در بخش های مختلف در ضد زنگ فولاد، مس و ... استفاده می گردد.

تولید این مواد معدنی بسیار انرژی بر بوده که به شکل اوسط در تولید هر تن آن ۴۰۰۰ کیلووات فی ساعت انرژی ضرورت

است. این بدین معناست که یعنی ۳۵ درصد کل مصارف پروسه تولید کروم را برق تشکیل می دهد. حد اقل سرمایه گذاری برای تأسیس یک فابریکه ذوب و تولید فیرو کروم با درصدی بلند ۳۵ میلیون دلار امریکایی ضرورت است که با این مقدار سرمایه می توان یک دستگاه با ظرفیت تولیدی ۲۵۰۰۰ تن در سال یا ۷۰ تن در یک روز را تدارک دید.

وزارت معادن و پترولیم بتاريخ ۲۳ سنبله ۱۳۹۸، پنج توافقنامه استخراج و پروسس سنگ کرومایت را به ارزش مجموعی ۲۰ میلیون دلار با شرکت های خصوصی امضاء کرد. بر اساس این توافقنامه، هر یک از شرکت های قراردادی چهار

میلیون دلار در استخراج و پروسس سنگ کرومایت در کشور سرمایه گذاری میکنند. بر اساس این قرارداد، قرار است سنگ کرومایت از معادن چهار ولایات کشور مثل کابل، پروان، میدان وردک و لوگر، استخراج شود. این ماده می تواند بسیاری از فلزات دیگر را ضد زنگ کرده و از آنها در برابر خوردگی و تراشیدن محافظت کند. از همینرو یکی از آلیاژهای اصلی فولاد ضد زنگ یا استینلس استیل را کروم تشکیل می دهد.

در مورد استخراج معادن باید گفت که بسیاری دانشمندان به این نظر اند که آیا می توان برای ایجاد شغل در مقیاس چند میلیون نفر به توسعه معادن امید داشت؟

«

سازمان جهانی کار در سال ۲۰۱۰ گزارش داد که بیش از ۱.۵ میلیون نفر در کشورهای توسعه یافته و ۲.۲ میلیون نفر در کشورهای در حال توسعه در بخش معدن کار کرده‌اند. این داده‌ها نشان می‌دهد که صنعت معدن به طور کلی مشاغل مستقیم زیادی را ایجاد نمی‌کند، اگرچه سهم آن در خلق ثروت و درآمد زیاد است. این بدان معناست که توسعه معادن اگر چه ضروری و تأمین‌کننده ملزومات توسعه است، اما نمی‌توان توسعه اشتغالزایی را بر مبنای توسعه صنایع معدنی بطور کلی برنامه ریزی کرد.

این بررسی‌ها نشان می‌دهد که صنایع معدنی اگرچه از ضروریات توسعه هستند و مواد لازم برای ساخت و تولید از منابع و صنایع معدنی تأمین می‌شوند، اما همان گونه که نفت صنعت مناسبی برای تولید اشتغال زیاد نیست، همچنان توسعه معادن نیز مسیر مناسبی برای حل مشکل بیکاری محسوب نمی‌گردند.

بخاطر استخراج معادن، قربانی کردن آب، خاک و ... ضرورت دیده نمی‌شود. در شرایط کنونی، ارزش همه معادن شناخته شده کشور برای باشندگان کشور بر مبنای غنای معدنی آن سرابی بیش نیست.

گرچه ارتقای سهم و نقش فعالیت‌های معدنی در تولید ناخالص داخلی به عنوان یک اولویت مهم در این برنامه جادارد، اما در این راستا نیز توسعه مطالعات جیوپولیتیکی و اکتشافات معدنی و سیاست‌گذاری برای توسعه فعالیت‌های معدنی که باعث توازن و تکمیل در زنجیره ارزش می‌شود، نیز باید بررسی شود.

اصلاح ساختار اکتشاف و استخراج معادن، شفاف سازی و تکمیل زنجیره اطلاعات مورد نیاز فعالیت‌های معدنی مانند نقشه‌های زمین‌شناسی، پهنه‌های اکتشافی، دریافت حقوق دولتی، ضوابط و روش‌های واگذاری معادن در دستور کار قرار گیرد.

سیاست‌گذاری صنعتی و توسعه نمی‌تواند بر اساس سنجش‌های توهم‌آمیز و اغراق‌شده درباره ظرفیت‌های معدنی کشور بنا شود. توسعه معادن ضروری است، اما نه به عنوان درمان گلی اشتغال و نه بدون ملاحظه تأثیرات محیط‌زیستی و اجتماعی ناشی از آنها. مسئولین استخراج معادن به دلیل ظرفیت‌های درآمدی ناشی از آن‌ها باید پاسخ‌گو باشند و استخراج معادن باید به دور از فساد و توأم با شفافیت صورت

گیرد و شفافیت همه‌جانبه در استخراج معادن باید جدی گرفته شود.

منابع:

۱- <http://momp.gov.af> / عنوان /

ظواهر معدنی کرومیت در افغانستان

۲- <https://fa.wikipedia.gov> /

عنوان / معادن کرومیت افغانستان ویکی

پیدیا، دانشنامه آزاد

۳- [https:// azadiradio.com/](https://azadiradio.com/)

[a/2537354.html](https://azadiradio.com/a/2537354.html) / عنوان / روزانه

صد ها تن کرومیت به پاکستان قاچاق می

شود

تاریخ نشر ۳۰ / سنبله / ۱۳۹۸ / نویسنده :

فرشته ندا

مختصری پیرامون اقتصاد صحت و سلامت

اقتصاد صحت و سلامت عبارت از شیوه های مختلف بکارگیری و استفاده از تئوری های اقتصادی در بخش های مرتبط با صحت و سلامت و مراقبت صحتی می باشد. این بخش با سایر بخش های اقتصادی فرق بخصوص دارد، روی همین علت اقتصاد دانان در این مورد توجه بیشتر داشته اند.

بُعد اجتماعی سلامت شامل بخش های مختلف شناخت هر شخص به عنوان عضو جامعه مهم بوده و سلامت فرد سلامت جامعه شمرده می شود. سلامت جامعه دارای ابعاد مختلف بوده که از جمله می توان به مدت زندگی فردی، زندگی در حالت سلامت، کیفیت زیست محیطی، کیفیت خدمات صحتی و فقدان نا برابری اشاره نمود.

توزیع عادلانه ثروت، درآمد و فرصت ها یکی از اهداف و مبانی اقتصادی بوده و عبارت از دسترسی به خدمات و توزیع مناسب کالاها و خدمات مربوط به صحت انسان، از قبیل مراقبت صحتی و بهداشتی، رعایت عدالت در پرداخت مصارف آن است. در اقتصاد؛ سلامت یکی از گرایش های اقتصادی می باشد که در بخش صحت و سلامت مطرح بوده و این امر بدون موجودیت اقتصاد امکان پذیر نمی باشد.

در حال حاضر، در برنامه های اقتصادی و توسعه ای به اثبات رسیده که لازمه یک توسعه کامل و قابل قبول وجود افراد سالم و توانمند می باشد که احتیاج به منابع لازم دارد. اقتصاد صحت و سلامت عبارت از جمله رشته های است که مستقیماً به بررسی مسایل اقتصادی سلامت روانی و جسمی انسان تعلق دارد که با سلامت جامعه در ارتباط است.

سازمان جهانی سلامت در اساسنامه (۱۹۴۸) خویش سلامت را به رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی تعریف کرده که بر اساس آن سلامت عبارت تأمین رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی تمام افراد گفته می شود.

اقتصاد صحت و سلامت به مشابه بخش جدیدی از علم اقتصاد مورد توجه قرار گرفته و به همین منظور، اقتصاد صحت - سلامت به عنوان زمینه ای کاربردی از علم اقتصاد گفته می شود.

دیدگاه های اقتصاد صحت- سلامت، با توجه به تاریخچه اقتصاد صحت پیش از دهه ۱۹۷۰ میلادی، در دهه های ۱۹۷۰، ۱۹۹۰، ۱۹۸۰ و از سال ۲۰۰۰ تا کنون به تفصیل توسط دانشمندان اقتصادی بیان شده

است. بیشتر دانشمندان و نویسندگان بر این باورند که دولتمردان و سیاستگذاران به صحت و درمان اغلباً به عنوان یک امر اجتماعی توجه می کنند، ولی اکثر صاحب نظران اقتصادی به این عقیده اند که با توجه به تأثیر قطعی و مهم صحت و تداوی بر سلامت افراد جامعه، بهره وری نیروی کار و تأثیر متقابل بین رشد و توسعه اقتصادی و صحت و درمان، توجه جدی می خواهد.

بنابراین بررسی اقتصادی صحت و درمان حداقل در بخش تخصیص منابع، ضروری پنداشته شده و در دهه های اخیر با توجه به رشد شدید مصارف خدمات درمانی ناشی از توسعه و تکامل تکنالوژی صحتی سیاستگذاران و دولتمردان را وا داشته است که صحت - درمان مسئله ای صرفاً اجتماعی نبوده، بلکه از جنبه های اقتصادی نیز مهم پنداشته می شود.

به طور کلی اقتصاد سلامت را می توان بدین صورت تعریف کرد: علمی است که به مطالعه و بررسی کمیت، قیمت و ارزش منابع محدودی که برای بهداشت و درمان اختصاص می یابند، پرداخته و نحوه ترکیب این منابع را جهت تولید خدمتی معین معرفی

می کند تا به بالاترین بهره دهی و کارایی منجر شود.

همچنین رویکرد کلان این علم، رابطه متقابل بین سلامت و منابع این بخش را با سایر متغیرهای کلان اقتصادی از جمله رشد اقتصادی مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد. بناءً به تعریف فوق هر برنامه و طرح های صحتی و درمانی علاوه بر جنبه های درمانی و پیشگیری جنبه مهم اقتصادی نیز دارد.

تصامیم درمانی و صحتی، اعم از تصامیم بزرگ مانند تخصیص منابع مالی و انسانی برای پیشگیری از بیماری های همه شمول، صحت و تنظیم خانواده، تغذیه و بهسازی محیط درمان و تصمیم های کوچک مانند نوشتن نسخه برای بیمار، پرداخت اضافه کاری به کارکنان یک مرکز وقایوی و تصامیمی از این قبیل اثرات اقتصادی خرد و کلان در اقتصاد به جا می گذارند. اقتصاد سلامت شاخه از اقتصاد است که به بررسی منابع کمیاب تخصیص داده شده به بخش سلامت و مراقبتهای بهداشتی درمانی می پردازد، مانند سلامت محیط، سلامت جامعه، سلامت رفتاری، سلامت اقتصادی، سیاست های عمومی، سلامت ذهنی، امنیت شغلی، مسائل جنسیتی و سلامت تولید مثل از موارد مهم دیگری هستند که در بخش صحت و

سلامت عمومی جا دارند. سلامت و صحت عمومی مُدرن نیازمند تیم های چند رشته ای توسط کارکنان صحت و سلامت عمومی و سایر متخصصین دارد.

این تیم ها میتوانند شامل بخش های مانند متخصصین آمار، داکتران، نرسان، روان شناسان بهداشت عمومی، قابله ها، میکروبیولوژیست ها، اقتصاددانان، سیاستمداران، ژنتیک شناسان و مدیران اعداد و ارقام و حتی در صورت نیاز افسران بهداشت محیط و بازرسان بهداشت عمومی، متخصصین زیستی، کارشناسان جنسی و متخصصان بهداشت نسائی و ولادی میتوانند به این تیم ها دعوت شوند.

دسترسی به مراقبت های صحتی و بهداشت عمومی رقابت های سختی در رشد کشور ها ایجاد کرده است. در حال حاضر زیرساخت های بهداشت عمومی در این کشور ها در حال شکل گیری است.

در کشور ما نیز با توجه به گستردگی های جغرافیایی، تنوع فرهنگی و قومی، سطح سواد عموم جامعه در کنار اولویت بندی نیازهای سلامت برای گروه های مختلف اجتماعی و افزایش مراقبت های بهداشتی و توسعه خدمات صحت برای استفاده از برنامه های سلامت به آموزش سلامت در

سطوح مراکز علمی و تربیت کارشناسان توانا در این بخش ضروری پنداشته می شود. ●
منابع:

۱ - منظمة الصحة العالمية | الاقتصاد الكلي والصحة

https://www.who.int/topics/macro-economics_health/ar/

نیولشوی

الاقتصاد الكلي والصحة WHO/Chad .
Davenport. تتيح هذه الصفحة روابط إلى صفحات تتضمن تفاصيل عن الأنشطة والتقارير والأخبار والتظاهرات، وإلى نقاط الاتصال...

International Health Economics Association

<https://www.healthconomics.org/>

نیولشوی - ورته

2019 iHEA World Congress in Basel: New Heights in Health Economics . 7 / 16 / 2019 iHEA Members' Meeting. 12/8/2019 » 12/10/2019 2nd Meeting of the Asian ...

خدمات بهداشتی در افغانستان؛ چرا مردم ناراضی هستند؟

BBC News - فارسی

www.bbc.com/persian/afghanistan

39568641-

کورنیو باغچو له ۶۰ زرو زیاتې دندې زېږولې دي

د هېواد په لرو پرتو سیمو، کلیو او بانډو کې د دولت له لوري د کورنیو باغچو رامنځته کولو زیات شمېر ښځو ته د کار زمینه برابره کړې ده او دوی د خپلو کورنیو په اقتصادي برخه کې مرستندويې واقع شوې دي.

معلومات ښيي چې په تېرو دوو کلونو کې د ټول هېواد په کچه د څه باندې څلورو میلیونو امریکایي ډالرو په ارزښت له ۶۰ زرو زیاتو کورنیو لپاره باغچې جوړې شوې دي.

د دې باغچو د رامنځته کولو موخه د خوړو خونديتوب رامنځته کول، د کورنیو په اقتصادي وضعیت کې د مثبت بدلون راتګ، د خوار ځواکي له منځه وړل، په کور دننه د ښځو لپاره د دندو د زمینو برابرول او تازه سبو ته د کورنیو لاسرسی دی.

دا مهال د کورنیو باغچو په وسیله څه باندې ۶۰ زره کورنیو ته د ندو زمينې برابرې شوې دي او له توليدي توکو یې ګټه پورته کوي چې دا کورنی له یادو باغچو توليدي توکي بازار ته وړاندې کوي او دې چارې ښځو په ښځو د دوی په اقتصادي وضعیت کې مثبت بدلون رامنځته کړی دی.

باید وویل شي چې دا باغچې له ۱۰۰ تر ۲۵۰ متر مربع ځمکو کې رغول شوې دي چې په کې بادرنګ، رومي بانجان، بینډی، پالک، تور بانجان، نیش پیاز، کرم او نور کرنیز توکي کرل کېږي.

د دې باغچو ښېګڼه دا ده چې د کال په هر فصل کې یې کرنیز توکي وده کوي او کورنی اړتیا نه لري چې له بازارونو د اړتیا وړ کرنیز خپل توکي تر لاسه کړي، بلکې دوی ته په کور دننه د دې زمينه برابره شوې ده چې دا توکي له خپلو کورنیو باغچو ترلاسه کړي.

معلومات ښيي چې په کلیوالي او لري پرتو سیمو کې د دې ډول باغچو دودېدل د دې لامل شوي چې له بازارونو یادو سیمو ته د سبو په وارداتو کې کمښت راشي او دا چاره سرچېه ښه خپله کړي، که څه هم له دې وړاندې تر کلیوالي سیمو د سبو او نورو کرنیزو توکو رسېدنه له ستونزو سره مخ وه، خو اوسمهال د دې باغچو په رامنځته کېدو سره دې کرنیزو توکو له کلیوالي سیمو بازارونو ته مخه کړې ده او د دې توکو په بیو کې د لیدنې وړ کموالی رامنځته شوی دی.

تمه ده چې په هېواد کې د دې باغچو

»

په لا زيات دودېدو سره به هېواد د سبو او نورو کرنيزو توکو د توليد له کبله بډايه شي او په دې برخه کې به نورو هېوادونو ته هم خپل صادرات پيل کړي.

د دولت او خصوصي سکتور له لوري د دې ډول باغچو په رامنځته کولو پانگه اچونه دندې رامنځته کوي او خلکو ته په کور دننه د خوندي خوړو د توليد زمينه برابروي.

د يادونې وړ ده چې له دې وړاندې په هېواد کې د خوندي خوړو د کمښت له کبله خلک اړ وو چې له بهرنيو هېوادونو په دې برخه کې صادرات ولري او يوه زياته کچه اسعار له دې لارې بهرنيو هېوادونو ته لاړ شي، خو په هېواد کې د سړو خونو په رامنځته کېدلو سره بهرنيو هېوادونو ته د اسعارو د تگ مخنيوی شوی او داسې هڅې روانې دي چې د دې خونو په لا زيات دود سره به په دې برخه کې لا ډېر پرمختگونه رامنځته شي او له دې لارې به هېواد ته د بهرنيو اسعارو د راتگ لارې پرانيستل شي.

د افغانستان کرنيز توکي د غوره اوبو او هوا د شتون له کبله پېژندل شوي او ښه

کيفيت لرونکي دي چې په بهر کې ښه بازار لري.

دا بايد جوته شي چې د دې خونو زياتوالی که څه هم له ځان سره ښه زيري لري، خو په هېواد کې د پوره سړو خونو نشت د دې لامل شوی دی چې د دې باغچو توليدي توکي د له منځه تللو او خوسا کېدو له خطر سره مخ شي او يا هم په ډېرو ټيټو بيو بازارونو ته وړاندې شي چې دې چارې بزگران له ستونزو سره مخ کړي دي.

بلخوا که څه هم په دې وروستيو کې د ټول هېواد په کچه گڼ شمېر سړې خونې جوړې شوې دي، خو بيا هم په دې برخه کې لا زياتې پانگې اچونې ته اړتيا ليدل کيږي.

تمه ده چې دولت او خصوصي سکتور به په دې برخه کې لا زياته پانگه اچونه وکړي او په دې سره به د بزگرانو يادو ستونزو ته رسېدنه وکړي، ترڅو بزگران له دې لارې زيات عايد تر لاسه کړي. ●
سرچينې:

۱- کرنې، مالدارۍ او اوبولگونې وزارت/ د عامه اړيکو او اطلاعاتو رياست

د کورنيو باغچو انفو گرافیک

<https://www.mail.gov.af/sites/default/>

files/inline-images/
wzart_zrat_ty_dw_sal_akhyr_3700_ba
b_sbkhanh_sakhth_ast.jpg

۲- شنو خونو جوړښت

<https://en.wikipedia.org/wiki/Greenhouse>

۳- شنې خونې/ خوندي خونې / Greenhouses and Conservatories

https://books.google.com.af/books?id=DIt5QgAACAAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

se

ګرانو هېوادوالو!

د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانۍ دي! له همدې امله، د ټولو افغانانو څخه غوښتل کېږي څو په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو څخه کار واخلي.

اطلاعيه د افغانستان بانک

به تعقیب اطلاعيه قبلې؛ د افغانستان بانک یک ډار دیگر به اطلاع هموطنان عزیز می رساند که تعدادی از افراد در مرکز و بعضی از ولایات هنوز هم تحت نام تجارت آنلاین فورکس به معاملات مالی اقدام می نمایند. د افغانستان بانک تا اکنون به هیچ فرد یا شرکتی جواز فعالیت آنلاین فورکس را صادر ننموده و در این زمینه تمام فعالیتها غیر قانونی می باشد. از اینکه داد و ستد با چنین افراد و شرکت ها عاری از خطر نبوده و زیان های مالی را برای هموطنان ما به بار می آورد، از هموطنان عزیز جداً تقاضا می نمائیم تا از انجام معاملات با چنین افراد و شرکت ها خودداری نمایند. د افغانستان بانک در تلاش است تا افرادی که چنین فعالیت ها را راه اندازی می نمایند، شناسایی نموده و به ارگانهای عدلی و قضایی معرفی نماید.

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال سیزدهم شماره ۱۴۹، عقرب ۱۳۹۸

ملي بيرغ، ملي سرود او ملي پيسې زموږ د ملي ارزښتونو له ډلې څخه دي